

Møte onsdag den 17. februar 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 48):

1. Redegjørelse av statsministeren om Samarbeid for arbeid
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Telemark fylke, Lene Vågslid, har tatt sete.

Representanten Bård Hoksrud vil framsette et representantforslag.

Bård Hoksrud (FrP) [10:01:56]: På vegne av representantene Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Arne Sortevik, Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og meg selv har jeg gleden av å fremsette representantforslag om innføring av setebeltepåbud i buss og sikker og forsvarlig skolebusstransport.

Presidenten: Representanten Jan-Henrik Fredriksen vil framsette et representantforslag.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [10:02:34]: På vegne av Bård Hoksrud, Morten Høglund, Torgeir Trældal og meg selv fremmer jeg et forslag om å gjennomføre eksternt uavhengig utredning om jernbaneforbindelsen fra Sør-Varanger/Kirkenes til det russiske jernbanenettet.

Presidenten: Og endelig vil representanten Gunnar Gundersen framsette et representantforslag.

Gunnar Gundersen (H) [10:03:07]: Jeg vil på vegne av representantene Svein Flåtten, Ingjerd Schou, Bjørn Lødemel, Svein Harberg, André Oktay Dahl og meg selv framsette representantforslag om investeringsfond for enkeltpersonforetak (selvstendig næringsdrivende).

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:03:39]

Redegjørelse av statsministeren om Samarbeid for arbeid

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det etter redegjørelsen åpnes for en umiddelbar debatt begrenset til et innlegg på inntil 5 minutter fra hver partigruppe og et eventuelt sluttinnlegg på inntil 5 minutter fra statsministeren, i samsvar med forretningsordenens § 34 a.

Presidenten vil videre foreslå å fravike forretningsordenen § 34 a, slik at det i tilknytning til statsministerens redegjørelse først åpnes opp for et replikkordskifte på inntil seks replikker med svar, der Fremskrittspartiet og Høyre

får anledning til to replikker hver, og Kristelig Folkeparti og Venstre får anledning til en replikk hver.

– Det anses vedtatt.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:04:46]: «Sylvdalaren er storknat mannasveitte.» Slik uttrykte dikteren Aasmund Olavsson Vinje at det er arbeid som skaper verdiene.

Vi lever ikke av penger, men av hverandres arbeid. Det er arbeidet som skaper nasjonenes velferd.

Denne erkjennelsen er grunnleggende, men har ikke opp gjennom historien alltid vært like åpenbar – snarere tvert om:

- Lenge mente man at et lands rikdom først og fremst ble bestemt av landets beholdning av edle metaller som gull og sølv.
- Så kom fysiokratene på 1700-tallet, som mente at all rikdom sprang ut av jorden, og at jordbruket derfor var den grunnleggende produktive virksomhet.
- Økonomen og filosofen John Stuart Mill mente derimot at det eneste produktive var å produsere fysiske gjenstander.
- Karl Marx var opptatt av arbeid, men målte verdien i arbeidsinnsats, ikke i nytten av arbeidet.

I dag vet vi at verdier skapes av alt arbeid vi har nytte eller glede av. Men fortsatt finnes det mange myter.

Noen tror at det bare er i industrien eller vareproduksjon at verdier blir til. Andre hevder gjerne at det kun er i privat sektor at verdier skapes, mens det offentlige er en byrde som forbruker verdier som de private har skapt.

Dette er misforståelser.

- Det skapes verdier enten det er varer eller tjenester som produseres. Like viktig som at noen produserer en buss, er det at noen kjører den.
- Og det skapes verdier enten arbeidet foregår i offentlig eller privat regi. Den offentlige fødestua bidrar minst like mye til å skape verdier som det private begravelsesbyrået.

Verdier skapes for hjemmemarkedet så vel som for eksport, ulønnet så vel som lønnet arbeid. Det avgjørende er at det dekkes behov og ønsket i samfunnet.

Det er sant at vi ikke alle kan leve av å klippe håret på hverandre. Men vi kan heller ikke alle leve av å produsere spiker til hverandre. Det er summen av hverandres høyst ulike arbeid som er grunnlaget for vår felles velferd.

Vi trenger både industriarbeideren og barnehageassistenten, både turistguiden og skattejuristen, både lastebil-sjåføren og forskeren, ja selv journalister og regjeringsmedlemmer. Alle skaper verdier. Alle bidrar til at vi får det bedre. Alle trengs for å øke velferden.

Arbeid er nøkkelen til så mange av våre mål. Ingen ting er mer kraftfullt for å bekjempe forskjeller enn arbeid til alle. Ingen ting er mer effektivt for et inkluderende samfunn enn å få folk i jobb. Ingen ting har betydning mer for likestilling enn kvinners deltakelse i arbeidslivet. Ingen ting gir oss sterkere rygg til å bære framtidens velferdsutfordringer enn arbeid.

I Norge har vi lyktes godt på en del områder. Vi har sammen utviklet den norske modellen. Vi er blitt kåret til

verdens beste land å bo i. Dette skyldes ikke minst at vi har lyktes nettopp med å ha folk i arbeid. Mange er i jobb. Få er arbeidsledige. Langt flere kvinner er i arbeid enn de er i de fleste andre land. At flere kvinner er i arbeid i dag enn for noen tiår siden, betyr mer for nasjonalformuen enn olje- og gassvirksomheten. Og det er ikke mange land hvor flere eldre er i jobb enn i Norge.

Nettopp fordi arbeid er så viktig, er arbeidsledighet så skadelig. Når arbeidsplasser forsvinner, rammer det først og fremst den enkelte arbeidstaker. De største inntektsforskjeller finner vi mellom dem som har jobb, og dem som ikke har det. Men ledighet rammer også det større fellesskapet. Når færre skaper, blir det mindre å dele. Å holde ledigheten nede er derfor vår viktigste oppgave i den økonomiske politikken. Arbeid til alle er jobb nummer 1.

Krisen i internasjonal økonomi er ikke over, men den kommer til uttrykk på nye måter. Det som startet som en finanskrisen med fallende aksjekurser, er nå blitt en jobbkrise med stigende arbeidsledighet. Både i USA og i euroområdet anslås arbeidsledigheten til rundt 10 pst. i år. Det betyr at én av ti som ønsker jobb, ikke får det. Også i vårt naboland Sverige kan ledigheten i løpet av året bli like høy.

I tillegg vet vi at mange land har bygget seg opp svært stor statsgjeld. I industrilandene er budsjettunderskuddet mer enn seksdoblet i løpet av tre år. Vi ser gjeld på et nivå som vi tidligere nesten bare har sett i forbindelse med krig. USA og Storbritannia har ikke hatt større gjeld siden de mobiliserte alle sine krefter for å vinne annen verdenskrig. Mange land kan derfor bli tvunget til å stramme kraftig inn mens ledigheten fortsatt er høy. Da er det virkelig fare for at arbeidsledigheten biter seg fast på et høyt nivå.

Frykten for høy arbeidsløshet også i Norge var årsaken til at det allerede fra høsten 2008 ble satt inn massive tiltak for å bekjempe virkningene av finanskrisen. Få land har gjort like mye som vi. Tiltakene kom i rett tid og var sterke nok. Og vi fikk resultater. Aktiviteten i vår økonomi har falt mindre og har kommet seg raskere enn hos våre handelspartnere. Arbeidsledigheten er i overkant av 3 pst. og er dermed lavere nå enn den i gjennomsnitt har vært i Norge de siste 20 årene.

Så langt har vi kommet oss gjennom krisen med Europas laveste arbeidsledighet. Det er ingen selvfølge. For få år siden var det flere land i Europa som hadde like lav ledighet som Norge, eller lavere. I dag er det ingen. Men det vil være et alvorlig feilgrep å tro at faren er over. Vi er en del av en internasjonal økonomi, og vi påvirkes. Derfor må vi fortsatt være forberedt på at arbeidsledigheten kan komme til å øke også i Norge.

Mange norske eksportbedrifter er i en presset situasjon fordi etterspørsel og priser har falt, og fordi kostnadsnivået er høyt. Verftene og leverandørindustrien melder om færre bestillinger og mindre å gjøre. Mange steder langs kysten sliter fiskeoppkjøperne med å få solgt fisken og rammes av lave priser.

Det har vært både riktig og nødvendig å bruke penger i en periode der det var fare for at norsk økonomi skulle få et kraftig tilbakeslag. Derfor var det riktig å bruke sterke virkemidler. Vi må ta vare på arbeidskraften også i krise-

tider. Men for høy oljepengebruk vil kunne gi et særnorsk høyt rentenivå og høyere kronekurs. Da svekker vi næringslivets evne til å konkurrere. Det er farlig for arbeidsplassene. Setter vi renten i spill, er det framtidens velferd vi spiller med.

Store, midlertidige inntekter fra olje og gass kan gjøre at vi bruker for mye penger. Da får vi høye kostnader og en offentlig sektor som ikke kan finansieres over tid, og vi får en kraftig nedbygging av eksportnæringer. På 1970-tallet slet Nederland med store økonomiske problemer fordi de ikke greide å forvalte sine store inntekter fra gassvirksomheten på en forsvarlig måte. Det er dette som kalles hollandsk syke.

Den norske industrien har ikke lidd denne skjebnen. Aktiviteten i norsk industri har ikke avtatt mer enn i andre rike industriland siden tidlig på 1970-tallet. Vi må sørge for at dette heller ikke skjer i fremtiden.

Den som driver fornuftig skogbruk, vet at vi ikke skal avvirke mer enn tilveksten. På samme måte skal vi over tid ikke bruke mer enn avkastningen av Pensjonsfondet. Over tid skal vi ikke tære på oljeformuen. Husk at verdien av Pensjonsfondet utgjør ikke mer enn verdien av litt over ett års arbeidsinnsats i landet vårt. Hvis det utenkelige skulle skje, at vi alle satte oss ned og sluttet å arbeide og bare levde av Pensjonsfondet, ville hele formuen være borte på litt over ett år.

Oljeinntektene finansierer nå hver åttende utgiftskrone på offentlige budsjetter. Framover må vi holde igjen. Det gjør budsjettprioriteringer mer krevende. For det er nettopp arbeidsplasser og eksportrettet næringsliv som rammes hardest om vi ikke holder orden i økonomien. Norge skal ikke rammes av hollandsk syke.

I Norge har vi en flott tradisjon om at kongen sender en hilsen til alle innbyggere som fyller 100 år. Heldigvis får han mer å gjøre hvert eneste år. I 1970 sendte kong Olav 66 slike hilsener. I år sender kong Harald vel 300 hilsener til mennesker som fyller 100 år. Om utviklingen fortsetter, må regenten i 2050 skrive rundt 2 000 gratulasjonsbrev til mennesker som fyller 100 år i Norge.

At vi lever lenger, og at det blir flere eldre, er gledelig. Men det gjør utfordringene framover ekstra krevende. I 1970 var det nesten fire i jobb for hver pensjonist. I 2050 vil det bare være halvannen. Og da blir det virkelig viktig å sikre at mange er i arbeid.

Det er alt dette som er bakgrunnen for at jeg i nyttårstalen varslet at Regjeringen i 2010 vil invitere til en bred samfunnsdebatt. Vi inviterer til Samarbeid for arbeid – en debatt om hvordan vi kan utvikle et framtidsrettet næringsliv og gjøre det enklere å starte opp nye bedrifter, om hvordan vi kan foredle den kunnskapen og teknologien vi trenger, om hvordan vi kan unngå at ungdom slutter under skolegang, og om hvordan vi kan redusere sykefraværet og utstøtingen fra arbeidslivet. I løpet av året vil Regjeringens medlemmer møte folk fra ulike miljøer i hele landet til rådslag om dette.

Mandag åpnet vi også et eget nettsted, kalt samarbeidforarbeid.no. Her håper vi mange vil delta i debatten.

Rådslaget har tre hovedformål:

For det første: Hvordan kan vi få flere i jobb?

For det andre: Hvordan sikre kunnskap og kompetanse?

For det tredje: Hvordan skape de bedriftene der framtidens arbeidstakere skal jobbe?

Det første handler om hvordan vi kan bygge videre på det vi kaller arbeidslinja. Vi gjør mye allerede. Full barnehagedekning gjør at flere kvinner jobber mer. Pensjonsreformen gjør det enklere å kombinere arbeid og pensjon. Og allerede fra årsskiftet har vi fjernet all avkorting for alle alderspensjonister over 67 år. Vi arbeider med endringer i uføreordningen, med økt tilgjengelighet og universell utforming, med mer og bedre norskopplæring for innvandrere og mange andre tiltak. Alt vil bidra til å få flere i jobb.

Men vi må gjøre enda mer. Å lykkes med arbeidslinja er løsningen på mange av framtidens oppgaver.

En kvart million flere går på uføretrygd, attføring, rehabilitering eller sykepenges i dag enn for 15 år siden. Hvis antall personer på slike ytelser i 2010 hadde vært på samme nivå som for to år siden, ville utgiftene på statsbudsjettet vært 11 milliarder kr lavere.

La meg understreke at ingen arbeidstakere skal frykte for eller be om unnskyldning for å være syke. Vi vil at syke mennesker skal bli friske, ikke utrygge. Sykelønn og andre ordninger er rettigheter vi har kjempet fram, og som vi skal verne om. Vi skal forsvare sykelønnsordningen, ikke det høye sykefraværet.

Derfor er vi sammen med arbeidslivets parter nå i gang med å forhandle om en ny avtale om inkluderende arbeidsliv. Arbeidsgivere, arbeidstakere og myndighetene må sammen ta ansvar for å hindre utstøting og redusere fravær.

Skal vi lykkes med å få flere i jobb, tror jeg vi må endre tankemønster. Vi må oppheve det skarpe skillet mellom det å være helt frisk og helt syk, mellom det å være helt arbeidsfør og helt ufør, mellom det å være helt yrkesaktiv og helt pensjonist. For mange vil det være godt både for helse og trivsel å være i en form for aktivitet, godt å ha kontakt med arbeidslivet på en eller annen måte, også når man ikke kan yte hundre prosent innsats hundre prosent av tiden.

Vi trenger ikke bare mer arbeidskraft og flere i arbeid. Vi trenger også arbeidskraft som er kvalifisert, og som har kompetanse. Da trenger vi et utdanningssystem med god kvalitet som gir gode resultater. Vi trenger forskning, og vi trenger et arbeidsliv hvor folk får utvikle sin kompetanse underveis.

En av de store utfordringene er frafallet i skolen. Nesten alle starter i videregående skole, men én av tre fullfører ikke. Dette er svært alvorlig, for videregående opplæring er en nøkkel til arbeid og til studier. De fleste unge som mottar uføretrygd, har falt fra videregående opplæring. Vi vet at mange skoler har gode erfaringer med tiltak for å redusere frafallet. Dette er erfaringer vi er nødt til å dele med andre. Vi må ha tettere oppfølging av dem som er i faresonen, og vi må bedre yrkesopplæringen.

Mandag møtte jeg rektor Elin Stavrum på Sogn videregående skole. Hun møter en skolehverdag med høyt frafall. Men hun er veldig klar på at vi ikke må senke ambisjonene for elevene, og hun er veldig klar på at vi må

holde læringstrykket oppe. «Elevene er ikke lei skolen. De er lei av å ikke lære på skolen,» er hennes budskap til oss.

I dag snubler for mange unge i startgropen og kommer ikke ordentlig i gang med livet sitt. I framtidens kunnskapssamfunn vil stadig flere jobber kreve utdanning. For å lykkes med arbeidslinja må vi derfor også lykkes med utdanningslinja.

Men det hjelper ikke å få mer arbeidskraft og kvalifiserte mennesker om vi ikke har levedyktige bedrifter hvor de kan jobbe. For at vi skal kunne leve av hverandres arbeid, trenger vi bedrifter og virksomheter i alle deler av landet som er kreative, framtidsrettede og lønnsomme.

En av syv personer som jobber i private bedrifter, arbeider i virksomheter som ikke fantes for fem år siden. Det sier noe om hvor viktig det er at vi hele tiden skaper nye arbeidsplasser og nye bedrifter. Nesten en kvart million mennesker jobber i bedrifter som ikke fantes for fem år siden.

De store industrilokomotivene er viktige. Men det er også nyetableringer, gründervirksomhet, de titusener av små og mellomstore bedrifter som utgjør hoveddelen av norsk næringsliv.

Vi søker gode svar på hvordan vi kan gjøre det lettere å starte næringsvirksomhet, på hvordan vi kan utnytte mulighetene for næringsutvikling i alle deler av landet, på hvordan vi kan utvikle den kunnskap og teknologi som næringslivet trenger, og hvordan vi kan utvikle et grønnere og mer miljøvennlig næringsliv.

På mandag startet jeg dagen på Opera Software, for jeg sammen med flere andre statsråder møtte gründere fra hele landet. Det møtet gjorde inntrykk. Deltakerne fortalte om hvilke utfordringer de har opplevd – hvilke hindre som står mellom en idé og en suksess – og vi utvekslet synspunkter på hva vi kunne få til i fellesskap.

Staten kan og må bidra på mange måter. Vi har et bredt virkemiddelapparat for å bidra til næringsutvikling over hele landet. Tiltakene spenner vidt, fra gradert arbeidsgiveravgift til Innovasjon Norges ordninger. Gode veier og jernbaner, gode telekommunikasjoner og et godt utbygd bredbåndsnett, avansert forskning og en veldrevet og omstillingsdyktig offentlig sektor er viktige bidrag, og på alle disse områdene skal vi gjøre mer.

Likevel er vårt viktigste bidrag å holde orden i økonomien. Det betyr at vi må sikre en forsvarlig bruk av oljeinntektene. Bedriftene er helt avhengige av at vi unngår et særnorsk press på rente og krone. Orden i økonomien handler også om å ta hensyn til de konkurranseutsatte arbeidsplassene i lønnsoppgjørene. Vi har klart her i landet å holde fast ved en modell der konkurranseutsatt sektor forhandler først. Vi vil legge stor vekt på at dette videreføres.

En god velferdspolitik er også viktig for bedriftene. I går var jeg i Porsgrunn. Der møtte jeg Aleksander Farstad, som leder et firma som nylig er nominert til et av de hundre mest lovende IT-firmaer i verden. Han understreket at en viktig årsak til at han våget å ta den risikoen det er å starte ny bedrift, er at vi i Norge har et godt sikkerhetsnett fordi vi har et godt velferdssamfunn. Vi vet at trygge mennesker tør å satse. Om vi er gode til å dele, skaper vi også mer.

Det å lytte til andre, det å ha innspill og dialog mellom ulike aktører og parter, det er en viktig del av den norske samfunnsmodellen. Derfor ønsker Regjeringen ideer og innspill til ny politikk. Vi ønsker engasjement, dialog og deltakelse. Og vi ønsker å forankre nødvendigheten av ansvarlighet og langsiktighet. Debatten i seg selv kan øke bevissthet og kunnskap om viktige samfunnsspørsmål. Gode forslag til løsninger i den enkelte skole, bedrift eller etat kommer ofte som resultat av diskusjoner og utveksling av ideer mennesker imellom.

Vi håper denne debatten vil føre til en god diskusjon i de videregående skolene om hvordan de kan redusere frafallet, og på arbeidsplassene om hvordan de kan redusere sykefraværet. Vi har sett før at økt oppmerksomhet om høyt fravær kan ha bidratt til å få fraværet ned.

Samarbeid for arbeid handler om en tenkemåte, om en visjon for hvordan vi skal ta vare på det mest verdifulle og dyrebare vi har: hverandres arbeid.

Regjeringen vil følge opp på en rekke områder:

- Vi arbeider tett sammen med partene i arbeidslivet for å få en ny avtale om inkluderende arbeidsliv. Og vi legger stor vekt på det inntektspolitiske samarbeidet.
- Vi vil legge fram en stortingsmelding om arbeidsmiljø og en stortingsproposisjon om uføretrygd.
- Og vi vil legge fram saker til Stortinget som skal bidra til arbeidsplasser og verdiskaping, bl.a. en petroleumsmelding og en landbruksmelding.
- Også i nasjonalbudsjettet for 2011 vil Samarbeid for arbeid bli omtalt og fulgt opp.

Men det er ikke antall dokumenter og meldinger som avgjør om Samarbeid for arbeid lykkes eller ikke.

- Vi lykkes dersom vi greier å holde arbeidsledigheten lav.
- Vi lykkes om vi får sykefraværet ned.
- Vi lykkes om vi får ned frafallet i den videregående skolen.
- Og vi lykkes om vi skaper nye bedrifter og nye arbeidsplasser.

Vinjes ord om at penger er «storknat mannasveitte», er sagt for over 150 år siden, men gjelder fortsatt. Vi trenger et samarbeid for arbeid for å trygge fremtiden og vår felles velferd. Jeg vil gjerne invitere Stortinget til å delta i dette samarbeidet.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Første replikant er representanten Siv Jensen, som jeg tror har tegnet seg til begge replikkene fra Fremskrittspartiet.

Siv Jensen (FrP) [10:27:15]: La meg først lov å si at jeg synes det er veldig hyggelig endelig å se statsministeren igjen. Vi har savnet statsministeren – og nesten glemt hvordan han ser ut!

Jeg kan avsløre overfor statsministeren at også Fremskrittspartiet har lyttet til folk. Vi har gjort det i veldig mange år – og det er av onde tunger kalt for populisme. Jeg kan samtidig fortelle at det er veldig nyttig, særlig hvis man ikke bare lytter, men også følger opp

de råd og innspill man får, med forslag til praktiske endringer.

Så er det slik at Stortinget og Stortingets komiteer også har lyttet, reist rundt og fått innspill. I forbindelse med det siste statsbudsjettet lyttet vi til over 500 organisasjoner. Det førte til at regjeringspartiene så seg nødt til å gjøre en endring på hele 0,01 pst. av Regjeringens budsjett. Alle de innspillene som kom fra disse organisasjonene, er det som tydeligvis statsministeren nå sier at gjør inntrykk på ham. Men dette er innspill som Stortinget har hørt i mange år. Og spørsmålet er: Når kan vi forvente at Regjeringen og Stoltenberg vil følge dette opp i praktisk handling?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:28:30]: Det er en tid for å lytte og for å diskutere, og så er det en tid for å konkludere og handle. Regjeringen er opptatt av å gjøre begge deler. For eksempel er det slik at da vi så finanskrisen komme i 2008–2009, satte vi i gang omfattende rådslag, inviterte bedrifter, næringsdrivende og fagorganiserte inn til møter – drøftet, lyttet og diskuterte. Så konkluderte vi og la fram våre forslag. Det er på samme måte vi tenker nå, at vi nå skal gå videre, styrke arbeidslinja, styrke utdanningslinja og sikre fortsatt lav ledighet. Så skal vi lytte, høre og drøfte, og så skal vi konkludere og legge fram våre forslag etter hvert for Stortinget. Det er slik Regjeringen arbeider. Det er en flertallsregjering, og da mener jeg det er ekstra viktig at vi legger til rette for mange åpne kanaler inn til Regjeringen, slik vi gjør gjennom Samarbeid for arbeid.

Siv Jensen (FrP) [10:29:23]: Det er for så vidt sant at det er en tid for å lytte og en tid for å handle. Jeg var også i Porsgrunn i går og møtte deler av næringslivet der. Den beskjeden som kommer derfra, som er knyttet til oljeindustri og leverandørindustri, sier at vi har snakket om dette lenge nok, vi har advart lenge nok, krisen er farlig nær, og nå er det tid for handling. Skal Regjeringen bruke dette rådsrådet til ytterligere å utsette vanskelige problemstillinger knyttet til olje- og gassvirksomheten fordi det er indre uenighet i Regjeringen, eller skal de snart ta beslutninger som fører til at vi fortsatt kan ha et av verdens mest kunnskapsrike miljøer i Norge, som kan fortsette å videreutvikle leverandørindustrien og olje- og gassnæringen og samtidig opprettholde mye av den inntektsstrømmen som har vært så viktig for Norge gjennom flere tiår?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:21]: Regjeringen er opptatt av å handle. Derfor er det også gjennomført massive tiltak for å trygge norsk økonomi, opprettholde aktiviteten og sikre arbeidsplassene. Vi har nå den laveste arbeidsløsheten i Europa, og vi har høy sysselsetting. Det er faktisk slik at vi har lavere arbeidsløshet nå, med finanskrisen i verden, enn vi hadde for noen år siden uten finanskrisen i verden. Ledigheten var i mange europeiske land like lav som eller lavere enn i Norge, for få år siden, nå har vi den laveste ledigheten i Europa. Petroleumsakтивiteten har vært på et rekordnivå, og investeringene har vært rekordhøye. Vi er opptatt av å finne den rette balansen mellom aktivitet og natur-, miljøvern- og fiskeriinteresser.

Derfor skal vi gå forsvarlig fram, skrittvis og kunnskapsbasert, og derfor skal vi følge den kjøreplanen Stortinget har vedtatt, forvaltningsplanen. Der skal vi ta stilling til om vi skal gå videre eller ikke når det gjelder åpning av nye områder på norsk sokkel.

Erna Solberg (H) [10:31:32]: I boken som livlegen til Mao skrev, er det en ganske interessant passus der han forteller hvordan det var på den verste tiden i Kina. Mao skulle reise rundt og møte folket, og man hadde organisert det godt, slik at det sto glade, blide og todagersfødde barn og voksne langs toglinjen, og Mao fikk et innblikk i at alt var bra, og at regjeringen fungerte godt.

Jeg har derfor en anbefaling til Regjeringen hvis de først skal ut og lytte: å velge å lytte til dem som kritiserer Regjeringens politikk, dem som daglig opplever at den politikken Regjeringen har ført, faktisk har gitt mindre muligheter til å skape nye arbeidsplasser. Min utfordring da til statsministeren er å ta et besøk hos Nergård-konsernet i Troms. Det ville være et bra sted å besøke for å se effektene av formuesskatten og arveavgiften. Der forvitrer bl.a. det lokale eierskapet, når mindreårige barn må selge seg ut av familieselskapet som følge av arveavgift og formuesskatt. Vil statsministeren reise?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:32:38]: Vi er opptatt av å lytte til mange, og vi inviterer alle til å delta – selv sagt også dem som har kritiske meninger og er uenig i Regjeringens politikk. Det er faktisk spesielt viktig at de gir uttrykk for det de mener. Det er en av grunnene til at vi har gjort mye for å åpne kanalene for alle. Det at vi legger stor vekt på debatt på nettet – egne nettmøter, egne nettsted – er nettopp en anledning til at alle kan delta, at alle kan komme med sine innspill.

Så kan jeg forsikre representanten Solberg om at jeg allerede har møtt bedriftsledere som er bekymret og uenige med Regjeringen når det gjelder formuesskatt. Dem møtte jeg på mandag og på tirsdag. Og det kan godt hende jeg kommer til å møte flere – hva skal jeg si – folk med samme mening. Så vi er ikke som Mao. Vi lytter også til dem som er uenige med oss, og det er derfor vi fører en vesentlig bedre politikk enn de gjorde i Kina.

Erna Solberg (H) [10:33:31]: Jeg er enig i at statsministeren fører en bedre politikk enn de i Kina, men jeg håper at folk i Senjahopen får oppleve at statsministeren kommer og lytter – når hjørnesteinsbedriften i Distrikts-Norge står i en situasjon hvor eiere som har investert over tid, må selge.

Jeg håper også at statsministeren tar seg en tur til Oppland for å møte alle de gründerne som slåss mot miljømyndighetene for å kunne drive nye arbeidsplasser med litt mer fleksibilitet og lokalt selvstyre knyttet til å utvikle sin næring, eller at statsministeren besøker Oslo Cancer Cluster, som forteller om hvordan bedrift etter bedrift – i fronten av noen av de virkelig nye store næringene – møter taket f.eks. i SkatteFUNN-ordningen, eller at statsministeren får oppleve alle dem som forteller at det er nesten umulig å komme tilbake til arbeidslivet pga. man-

gel på fleksibilitet i dagens regler. Kanskje han da vil se at det forslaget Høyre har fremmet gjentatte ganger – om rett og plikt til aktivitet, og at du faktisk kan gå ned i 20 pst. uføregrad på veien ut av arbeid – er en av de gode løsningene.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:34:41]: Jeg lover å besøke mange bedrifter, og jeg lover at Regjeringens medlemmer skal være tilgjengelige både her i Oslo og rundt i landet for å besøke mange ulike bedrifter. Jeg kan ikke love å besøke alle bedrifter som Erna Solberg gjerne vil at jeg skal besøke, men det jeg kan love, er at hvis de sender inn sine forslag, sine ideer, sin ris og sin ros på våre utmerkede nettsider – samarbeidforarbeid.no – så skal vi lese og lytte og lære, nettopp fordi det er hensikten med hele prosjektet Samarbeid for arbeid.

Så er vi opptatt av mange av de problemstillingene som representanten Solberg tok opp, bl.a. at vi skal ha regler som gjør at det skal være lettere å kombinere pensjon og arbeid. Vi har gjort mye allerede i pensjonsreformen, vi har gjort mye allerede fra i år, og det blir enda lettere fra neste år. Vi gjør jo en del ting riktig her i landet. Vi har et veldig høyt nivå på nyskaping – én av sju arbeidsplasser er i bedrifter som ikke fantes for 5 år siden, vi har hatt rekordhøy sysselsetting, vi har Europas laveste ledighet. Så noe lykkes vi med i dette landet.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:35:57]: Til tross for at statsministerens resept – arbeidslinja – har vært fulgt siden tidlig på 1990-tallet, er det noe vi ikke har lyktes med. Vi har ikke lyktes med å inkludere funksjonshemmede i arbeidslivet, selv i de aller beste tider på arbeidsmarkedet. Og vi har ikke lyktes med å bekjempe fattigdommen. Det ble pinlig klart for Regjeringen i valgkampen. Jeg har ikke tenkt å avkreve statsministeren noen nye løfter her i dag, men jeg har tenkt å spørre om han har tenkt å følge opp det løftet han ga i valgkampen, i TV 2s studio 19. august i fjor, da vi diskuterte fattigdom, og da både Lars Sponheim og jeg utfordret Regjeringen til samarbeid for arbeid og mot fattigdom, at vi skulle sette oss ned og lage en nasjonal dugnad for å bekjempe fattigdom. Jeg hørte ikke ordet fattigdom nevnt med ett ord i denne viktige politiske redegjørelsen fra statsministeren. Nå gir jeg ham sjansen til å svare på om han har tenkt å følge opp det han lovet i den debatten vi hadde om fattigdom – et nasjonalt løft, hvor vi kan samarbeide om å bekjempe dette pinlige forholdet, at Norge som verdens rikeste land ikke klarer å bekjempe en økende fattigdom.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:07]: I min redegjørelse la jeg vekt på at det at vi sikrer lav arbeidsløshet, høy sysselsetting, er det viktigste bidraget for å utjevne sosiale forskjeller, og at de største inntektsforskjellene er mellom de som har arbeid og de som ikke har arbeid. Det er klart at da er også et avgjørende bidrag til å bekjempe fattigdom nettopp å redusere inntektsforskjeller knyttet til folks tilknytning til arbeidsmarkedet.

Jeg er helt enig med representanten Høybråten i at det er mye som er gjort, det er mye som ikke fungerer og

det er mye vi må gjøre bedre enn vi gjør i dag, bl.a. for funksjonshemmede og for dem som faller på utsiden av det norske velferdssamfunnet.

Vi har jo satt i gang en svær utredning – et offentlig utvalg – om fordelingspolitikk. Regjeringen har varslet at vi vil komme tilbake til den, og vi vil også på egnet måte legge den fram for Stortinget. Det er da Stortinget får anledning til å diskutere, og se om det er grunnlag for forlik, bredere enighet rundt de forslag Regjeringen da fremmer.

Trine Skei Grande (V) [10:38:21]: Jeg vil også først si at det er fint at statsministeren kommer hit til Stortinget, sånn at vi slipper å kommunisere via nettsteder hvis vi har gode ideer til Regjeringas politikk.

I går besøkte statsministeren Opera Software. De hadde to budskap: Skal du klare å skaffe arbeidsplasser, må du ha gründere som vet hva de vil og en regjering som legger til rette for den drifta. Jeg tror gründere vet hva de vil. Jeg er litt usikker på om Regjeringa er så opptatt av gründere. Statsministeren sa i sin redegjørelse at det viktige for folk var å ha et sosialt nettverk, en stat som tar vare på dem også når det røyner på. Det opplever ikke gründere. Det er viktig for gründere å ha forutsigbare rammer, å kunne gjøre grep som fører til nye tanker.

Var det noe som helst statsministeren lærte på det møtet som han vil ta med seg videre?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:39:24]: Ja, jeg lærte mye på det møtet og på mange andre møter vi har hatt. Jeg lærte bl.a. det som både de sa der, og som også andre gründere jeg møtte i går, understreket, nemlig at et godt utbygd velferdssamfunn er viktig for gründere, for det er lettere å satse dersom man ikke risikerer alt hvis man ikke lykkes. Mange av dem var opptatt av generelle rammevilkår som rente, kronkurs, samferdsel, bredbånd – den type ting. Men flere nevnte også en del velferdsordninger, bl.a. foreldrepermisjon, sykepenger og den type ordninger – og at disse skulle være mer tilpasset selvstendig næringsdrivende. Vel, vi har gjort noen forbedringer, vi ser på om vi skal gjøre ytterligere forbedringer. Men hele poenget med å ha denne type dialog, er at folk direkte overfor Regjeringens medlemmer kan legge fram store og små mangler og svakheter de ser. Vi går så gjennom det, og så kommer vi tilbake med konklusjonene når vi har sett på det.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Helga Pedersen (A) [10:40:41]: Det kommer neppe som noen overraskelse at jeg mener at statsministeren hadde opptil flere gode poenger i sin utmerkede redegjørelse. Jeg vil understreke betydningen av et par av dem, og peke på at disse også har en regionalpolitisk dimensjon som for ofte blir oversett. Det gjelder betydningen av en disiplinert oljepengebruk, og utfordringen med frafall i den videregående skole.

Heller ikke i år vil vi oppleve å se fakkeltog for kronkursen eller mot høy pengebruk i statsbudsjettet. Det vi derimot kan være rimelig trygge på å oppleve, er oppslag

og utspill i lokale og regionale medier som hver for seg kan være rimelige krav til utgiftsøkninger på statsbudsjettet, men som i sum vil undergrave det konkurranseutsatte næringslivet gjennom særnorsk rentenivå og stigende kronkurs. Det ville være svært alvorlig for AS Norge, men framfor alt for AS Distrikts-Norge, for de største konkurranseutsatte næringene er i høyeste grad distriktsnæringer. Jeg vil understreke at det foregår mye og veldig viktig arbeid i Oslo. Men fisken tas opp og foredles langs kysten. Smelteverkene produserer store eksportverdier i flere av våre mest utpregede distriktsfylker. Den konkurranseutsatte verfts- og leverandørindustrien har tyngdepunkt i de store vestlandsfylkene, og vi har høyteknologiske, eksportrettede miljøer i Grenland, på Kongsberg og på Raufoss. Den norske bergverksnæringen går mot en renessanse, med nordområdene i sentrum. Den norske reiselivsnæringen trekker turister og aktivitet til vestlandsfjordene, til Lofoten og til Nordkapp.

Når jeg nevner dette, er det fordi den nasjonale økonomiske politikken – det å ha orden i økonomien og disiplin i oljepengebruken – ikke bare er et anliggende for en statsminister og en finansminister som sitter der inne i Oslo, eller der borte i regjeringskvartalet. Tvert imot er det noe som burde stå øverst på lista når krav til sentrale myndigheter utformes og kommer til uttrykk rundt omkring i landet, eller for den saks skyld her i salen.

Arbeiderpartiet og Regjeringen skal uansett være garantisten for en økonomisk politikk som gir gode, forutsigbare rammer for utvikling og arbeidsplasser innenfor de konkurranseutsatte næringene. Det handler om disiplin i budsjettpolitikken, og det handler om et tett samarbeid med partene i arbeidslivet. Trepartssamarbeidet er en essensiell del av den norske modellen, og en samfunnsansvarlig fagbevegelse er kronjuvelen i denne modellen. Den har bidratt til å gi Norge en unik kombinasjon av lav ledighet, moderat prisstigning, høy produktivitet og god velstandsutvikling for det brede lag av folket. Jeg ser Samarbeid for arbeid som en videreutvikling av denne tenkningen.

Å sikre en stor og kompetent arbeidsstyrke som kan bidra til videre utvikling av vår felles velstand og velferd, handler ikke minst om å ta tak i problemet med frafallet i den videregående skolen. Også her må by og land gå hand i hand. Frafallet i den videregående skolen er størst i Oslo øst og i Finnmark. Hvis vi får flere elever gjennom den videregående skolen, får vi en mangedobbel gevinst: Vi gir ungdommene våre flere valgmuligheter i livet, vi bidrar til å bekjempe fattigdom, vi gir næringslivet tilgang på mer kunnskap og kompetanse, vi vil lykkes bedre i integreringspolitikken, og vi vil gi et viktig bidrag til å utvikle den nordnorske landsdelen videre.

Det vil være et kvalitetsstempel ved samfunnet vårt om Regjeringens initiativ Samarbeid for arbeid utløser en fruktbar og bredest mulig debatt over hele landet. Jo flere som ut fra egne interesser ser verdien av å engasjere seg i denne debatten, jo bedre.

Det gjelder selvfølgelig organisasjonene i arbeidslivet, det gjelder lærere, rektorer, elever og studenter, det gjelder de funksjonshemmedes organisasjoner og andre som

kan bidra til innspill om større yrkesdeltakelse og mindre utstøting fra arbeidslivet. Klarer vi i tillegg å mobilisere de kreftene som ligger i den geografiske dimensjonen og lokalpatriotismen, kan denne debatten bli et svært viktig bidrag til å styrke norsk arbeidsliv, til velstand og velferd for de tiårene som kommer.

Siv Jensen (FrP) [10:45:47]: Statsministeren avsluttet sitt innlegg med å invitere Stortinget til samarbeid. Men allerede i replikkvekslingen som fulgte noen sekunder etterpå, avslørte han at han overhodet ikke er interessert i å høre på de innspillene Stortinget kommer med. Jeg ga flere, Erna Solberg ga flere, og alt ble avfeid av statsministeren etter noen få sekunder. Da er jo spørsmålet: Hvem er det statsministeren egentlig skal høre på? Og hva er det han egentlig skal bruke de rådene han får, til?

Jeg hørte ingenting nytt i statsministerens tale – ingenting nytt! Snarere tvert imot oppdaget jeg at statsministeren endelig har klart å få med seg innspillene som har kommet fra næringslivet rundt omkring i det ganske land, men de har jo kommet i mange, mange år. Det er ikke noe nytt at næringslivet melder om behov for å gjøre noe med formuesskatten eller arveavgiften. Det er ikke noe nytt at næringslivet advarer mot byråkrati, skjemavelde, statlige inngrep. Det er ikke noe nytt at næringslivet ber om et smidigere fremfor et mer tungrodd Innovasjon Norge. Det er altså ikke nytt at næringslivet ber om mindre statlig innblanding – de ber ikke om mer statlig styring. Dette vet vi, og da er det i bunn og grunn én ting som gjenstår, og det er handling. Da er utfordringen til statsministeren og Regjeringen når de har tenkt å begynne å handle der hvor dette måtte stride mot deres egen ideologi eller indre uenighet. Det er dét næringslivet nå ber om.

Jeg synes det er urovekkende når statsministeren avfeier de utfordringene som nå kommer fra oljeindustrien og leverandørindustrien. Jeg la merke til at statsministeren avfeide hele problemstillingen med å si at aktiviteten er så høy at det trenger vi ikke å bry oss noe om. Det er en kraftfull omskriving av virkeligheten. Virkeligheten dreier seg om et miljø som er i ferd med å forvitte, bedrifter som er i ferd med å sende ut permitteringsvarsler, bedrifter som står overfor enorme utfordringer på grunn av ordretørke. Grunnen til at det skjer, er at Regjeringen i sin virketid på fem år ikke har klart å ta substansielle beslutninger hva gjelder å utvikle nye spennende, interessante leteområder som kan gi ny aktivitet i olje- og gassnæringen i Norge. Det er virkeligheten. Statsministeren vet utmerket godt hvor lang tid dette tar, og at konsekvensene nå kan bli ganske dramatiske, hvis man ikke raskt sender helt andre signaler enn dem man nå sender.

Jeg merket meg at statsministeren var opptatt av å få flere i arbeid. Det er jeg helt enig i. Men skal vi klare å få flere i arbeid, må vi få flere til å skape arbeidsplasser. Da er det avgjørende viktig å lytte – og ikke bare lytte, men å ta inn over seg og gjøre endringer i rammebetingelsene som gjør at flere tør å satse sparepengene sine på å bygge arbeidsplasser. Og dét er ikke denne regjeringen kjent for.

Så er det slik at statsministeren har hatt ansvar for mange prosjekter i sin regjeringsperiode, og felles for alle

disse prosjektene er at de går dårlig eller er i ferd med å bli skrinlagt. Nav-reformen mangler fullstendig politisk styring og kontroll, og oppleves som et mareritt for alle brukerne som er avhengig av å få bistand derfra. Samhandlingsreformen er i ferd med å bli utsatt, og der kan det virke som om avisen VG er bedre orientert enn Stortinget om utviklingen. Det sier også noe om Regjeringens manglende kontroll med dette, og ikke minst om forholdet til Stortinget. Månelandingen på Mongstad – det er neppe nødvendig å minne statsministeren om når han lovet å rense denne gassen. Men den situasjonen vi ser, er altså en høy strømpris som skaper helt andre utfordringer for det næringslivet man i utgangspunktet skulle forsøke å hjelpe.

Kort oppsummert har mange av disse prosjektene som statsministeren har engasjert seg i, gått i vasken. Kanskje er det derfor han nå er interessert i å begynne å lytte til hva folk mener, for det kan hende at man får sunnere innspill til hvordan man skal iverksette gode næringspolitiske tiltak, og kanskje en vakker dag også oppdager at det ikke er et rungende rop om mer statlig styring, men et rop om fravær av statlig innblanding.

Erna Solberg (H) [10:51:13]: Det er litt lett å harselere når man nok en gang kommer med en ny stor nasjonal diskusjon fra Arbeiderpartiet. Det begynte med Det norske hus og samrådene fra 1996 under Jagland. Det er ikke mer enn to år siden Stoltenberg inviterte til samråd rundt skolen og utviklingen der. Det betyr ikke at jeg ikke mener at det er viktig å lytte, ha prosesser og diskutere i et samfunn. Jeg tror det er kjempeviktig.

Det som slo meg da jeg hørte den redegjørelsen som statsministeren nå holdt, var at det var ingen nye temaer. Det var ingen nye saker, det var temaer og spørsmål som vi hadde diskutert opp og ned i denne salen i alle fall i de siste fem årene.

Det at mange ramler utenfor, har vært en stor og viktig sak for Høyre. Vi har gjort mye under arbeidet med Ny sjanse – vi har besøkt, lyttet til og snakket med mange, og vi har kommet tilbake med de rådene i denne salen. Stort sett har tilbakemeldingen fra Regjeringen vært: Vi arbeider med saken. Så har vi ikke sett mye til forslagene senere.

Frafallsspørsmålet har vært en gjenganger og et stort tema – det er det viktig å gjøre noe med – men heller ikke der har vi følt at vi har fått grep fra Regjeringen inn i debatten.

Spørsmålet om nye jobber er jo et kontinuerlig spørsmål, som dreier seg om rammebetingelser for norsk næringsliv og om hvordan vi satser på forskning, utvikling og nyskaping fremover.

Så mener jeg at det er fint å lytte. Jeg mener vi lærer en masse av hva som skjer nedenfra, for i et samfunn som det norske begynner utviklingen nedenfra og ikke ovenfra – politikere som tror at vi kan styre oss frem til nye løsninger, tar feil – det kan gi rom for mennesker som kan bruke muligheter i et samfunn til å skape det nye.

Da er det fint med Internett-kommunikasjon, men det er mye bedre å se menneskene i øynene. Derfor håper jeg at statsministeren tar turen til Senjahopen og ser folk i Sen-

jahopen i øynene når det dreier seg om fremtiden til det største privateide, nordnorske fiskerikonsernet i Norge.

Høyre mener at politikernes oppgave er å legge til rette for at de som kan skape arbeidsplasser og verdier, kan skape flere. Vi kan ikke planlegge fremtidens arbeidsplasser, fordi vi med sikkerhet aldri kan vite hva de er. Vi er ofte blitt forbauset over hvordan krysskompetanse har gitt oss nye og spennende løsninger, f.eks. innenfor solenergi. Men vi kan si noe om hvor flinke vi er til å lage rammebetingelsene for at verdiskapende arbeidsplasser vokser frem.

For øyeblikket er ikke denne løsningen noe særlig hyggelig. Vi har hvert år under den rød-grønne regjeringen fått mindre konkurransedyktige rammebetingelser for næringslivet.

I valgkampen valgte Stoltenberg og arbeiderpartipolitikere å vise til en Verdensbanken-undersøkelse som rangerte oss som nummer 10 når det gjaldt rammebetingelser. Problemet var at de glemte å se på hva som hadde skjedd. Da denne regjeringen tiltrådte, var vi nummer 6. Vi hadde falt fire plasser i løpet av fire år under den rød-grønne regjeringen.

Statistisk sentralbyrå melder at innovasjonstrenden siden 2006 har vært negativ, og Regjeringen forholder seg i liten grad til intensjonen bak handlingsregelen: Vi skulle sørge for at avkastningen ble brukt til infrastruktur, til forskning og til vekstfremmende skattelettelse – alt viktige rammebetingelser for at norsk næringsliv skulle utvikle nye og gode arbeidsplasser.

Norge er heldig. Vi er heldige på flere måter. Vi har god kompetanse i det norske samfunnet. Vi har gode økonomiske rammebetingelser på grunn av oljenæringen. Vi har muligheter til å satse på fremtiden på en måte som ingen andre land i den vestlige hemisfæren har. Men da må vi tenke langsiktig, og vi må jobbe bevisst hver eneste dag for at Norge skal bli bedre i fremtiden. Jeg mener vi må ha et perspektiv på både 20 og 30 år fremover for de politiske beslutningene vi fatter i dag.

Høyre har tenkt å være med i dette samrådet. Vi har tenkt å komme med gode innspill til Regjeringen. For eksempel mener vi: Gode rammebetingelser og flere arbeidsplasser betyr også at man må skape jobbskapende skattelettelse. Vi må satse mer på forskning og utvikling enn det dagens regjering gjør. Regjeringen må satse mer på infrastruktur enn det NTP tilsier, og vi må gjøre det raskere, med nye finansieringsmetoder. Regjeringen må gi norsk næringsliv bedre og grønnere rammebetingelser, ikke dårligere. Så må vi ta vare på menneskene, for vår viktigste verdi er fortsatt alle de menneskene som bidrar til og på arbeidsplassene. Da er det på tide å ta på alvor utenforskapet – ikke bare snakke om det, men faktisk gjøre noe.

Heikki Holmås (SV) [10:56:33]: Først vil jeg takke statsministeren og Regjeringen for initiativet til Samarbeid for arbeid, for jeg tror det er et godt og viktig initiativ som griper fatt i mange av de utfordringene vi står overfor.

Jeg vil begynne med å si at når jeg har folk fra utlandet på besøk i Norge, sier jeg alltid: Vet du hva jeg synes er det fineste, det vakreste med Norge? Det er ikke Har-

dangerfjorden, det er ikke Bryggen i Bergen, det er ikke den nye hoppbakken i Holmenkollen. Det er den sammenpressede lønnsstrukturen i Norge, altså det at vi har små lønnsforskjeller.

Da ser de alltid litt rart på meg. Men jeg vil likevel understreke hvorfor det er sånn: Det at vi har et samarbeid mellom staten, en godt organisert fagbevegelse og en arbeidsgiverorganisasjon som skjønner at det er viktig å ha arbeidstakerne på lag, er det som er kjernen i den norske modellen, i tillegg til at vi har en skattepolitikk som fordeler – fra de rikeste til de andre – og at vi har et høyt skattenivå som sørger for gode velferdsordninger og omfordeling.

La meg ta et eksempel: Det at vi bruker penger på billige barnehager og rett til barnehageplass til alle, sammen med at vi bruker penger på gode fødselspermisjonsordninger, ja, kanskje blant de aller beste i verden, er med på å sørge for at vi har flere damer og menn som er villige til å føde her i Norge – ja, det er vel damene som står for selve fødselen! – damer og menn som er villige til å få barn, og at vi har en høy fødselsrate.

Dette er viktig, for det at vi har små forskjeller, gjør at vi står bedre rustet til å møte motgangstider – som den finanskrisen vi går igjennom – og det skaper trygghet for alle.

I Norge og Sverige har 65 pst. tillit til at de fleste andre mennesker er gode folk, og de har tillit til dem. I Storbritannia har denne tilliten sunket fra 65 pst. på 1960-tallet til 30–35 pst. i dag. Det viser en grunnleggende ting: Det at vi har små forskjeller, er viktig for å skape et godt samfunn.

Boken «The Spirit Level – Why More Equal Societies Almost Always Do Better» sier at ulikhet enten er årsaken til eller forverrer alle problemer i et samfunn. Ifølge Dagbladet skrev The Economist da boken ble utgitt: Det er vidtrekkende konklusjoner forfatterne drar, men bevisene, som er smertelig tydelige, er vanskelige å motsi.

Det boken sier, helt enkelt, er at høyrepolitikk er en trussel mot gode samfunn. Kutt i velferdsytelser, skattelette til de rikeste, dårlige rettigheter for arbeidsfolk, som fører til et mer brutalt arbeidsliv, er årsaken til dårlige samfunn. Forskjeller, og store forskjeller, er et problem.

Hvis man hadde tatt de syv fattigste bydelene på østkanten i Oslo og sett på barnefattigdommen der, hadde det klokkeklart vist én ting: Disse bydelene ville vært på topplisten blant kommuner med høyest antall fattige barn. Likevel svarer den nye byråden i Oslo kommune, Anniken Haugli, slik på et spørsmål fra NRK om hvorvidt det er et mål å utjevne forskjeller mellom øst og vest: Nei, det er ikke et mål for meg. Klarere kan det vel ikke sies.

Det er nemlig slik at klassebakgrunnen til foreldrene er avgjørende for om man lykkes på skolen. Derfor er frafallet i videregående skole – man ser at frafallsprosenten her er på omtrent 30 – som flere har nevnt, noe av det mest avgjørende å få gjort noe med for å sørge for mindre utstøting fra arbeidslivet, utstøting til sosialhjelp og til uføretrygd. En undersøkelse om nettopp dette som kom i julen, sier at samfunnet kunne ha spart milliarder hvis vi hadde klart å få antallet elever som faller ut av videre-

gående skole, ned bare fra 30 pst. til 20 pst., slik det er i Sør-Trøndelag.

Vi vet at det som virker, er målrettet innsats i videregående skole for å sørge for at elevene får god praksis og god mulighet til å gjennomføre, gratis leksehjelp i barne-skolen og tilbud om gratis barnehage. Billigere barnehageplasser er viktig. Derfor er det å jobbe med disse tingene avgjørende.

Jeg vil avslutte med bare å si at i dag blir Klimakur lagt fram, oppskriften eller – skal vi si – menylisten over alle de tingene som kan gjøres i Norge for å sørge for at vi slipper ut mindre CO₂, altså reduserer våre utslipp. Vi vil aldri nå målet om å få med oss Kina og Brasil på en omfattende klimaavtale hvis vi ikke viser at det er mulig å kombinere et godt og rikt velferdssamfunn med lave CO₂-utslipp. Dette skal være utfordringen til næringslivet.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:01:59]: Det er nesten like mange arbeidsledige i Spania som det er innbyggere i Norge. Nesten halvparten av unge spanjoler har ikke jobb. Men, dessverre, hvis vi ser utover i Europa, ser vi at Spania ikke er alene. Ledigheten rammer mange. I Latvia har ledigheten nesten blitt doblet i løpet av ett år.

Det er et ledighetsspøkelse som går over Europa. Ledighet er, som vi vet, roten til alt ondt. Ledighet fører til at skiller blir forsterket – mellom generasjoner, mellom by og land og, ikke minst, mellom etniske minoriteter og majoriteten. Stor ledighet over tid har en enorm sosial og politisk sprengkraft. Vi i det såkalte utenforlandet Norge har klart oss godt til nå, men det er ingen naturlov at Norge skal skånes. Det krever vilje til politisk handling, bevissthet og ledelse over tid skal vi fortsatt klare å holde ledighetsspøkelsen på avstand.

Det norske folk kåret ordet «dugnad» til sitt fineste ord. Det Regjeringen nå gjør, er å invitere nettopp til en dugnad der mange skal bidra til at vi i fellesskap klarer å holde ledigheten i Norge lav, samtidig som vi ikke dumper enkelte gruppers lønninger for å få det til. Lav ledighet er en forutsetning hvis vi skal lykkes med vår felles samfunnsmodell. I Norge har vi tradisjon for å trekke sammen. Kampen mot økt ledighet og for framtidig høy sysselsetting er ikke et arbeid Regjeringen kan gjøre alene, vi må gjøre det sammen.

Det er bra at Regjeringen er så tydelig på at frafall i videregående opplæring er et hovedområde i Regjeringens Samarbeid for arbeid. Akkurat som arbeidet adler mannen, er nøkkelen til arbeid – for de fleste av oss – utdanning. Det at stadig flere ungdommer dropper ut av videregående skole, er forferdelig. Vi må fordomsfritt lete etter og foreta de grepene som gjør at flest mulig av våre ungdommer blir kvalifisert til å gå ut i arbeidslivet.

Senterpartiets utgangspunkt er at det må mer praksis inn i skolen. Alle elever, uansett klassetrinn, skal ha mulighet til å føle mestring. Framtidens samfunn vil også trenge praktikere.

I januar holdt president Obama sin «State of the Union»-tale. Hovedtråden i talen hans var kampen mot den høye ledigheten i USA. Han sa: Hvis USA skal bli ledende inn i en ny økonomisk æra, må man legge til rette

for gründere og etablering av småbedrifter over hele landet. Infrastruktur må på plass – tog, bane og vei. Ja, det er ingen grunn til at vi skal være dårligere enn Kina og Europa.

Oversatt til norske forhold: Småbedrifters og gründeres kår må være et hovedpoeng i rådslaget. Vi må legge til rette for folk som vil satse, som et punkt nr. 1. Punkt nr. 2: Regjeringen må fortsette den sterke samferdselssatsingen.

Obama sa videre: Vi må få flere arbeidsplasser innenfor fornybar energi og økonomisk stimulans for dem som velger fornybart. Vi må stimulere til innovasjon via forskning og skape et system der det er fornybar energi som blir lønnsom.

Kan det bli bedre? Han vil, akkurat som Senterpartiet, sette naturen i arbeid og skape grønne arbeidsplasser. Skal vi lykkes i Norge, må vi lære av vår historie, der vi hele tiden har vært gode på å bruke vår natur til felles verdiskaping i alt fra produksjon av mat til energi rundt omkring i hele landet.

Noe av det vi er stolte av i Norge, er at vi har små forskjeller mellom folk. Skal vi lykkes med å beholde små forskjeller, skal vi lykkes med utvikling over hele landet, skal vi lykkes med dette at etniske minoriteter har like høy yrkesdeltakelse som majoriteten, må ledigheten holdes lav og yrkesdeltakelsen høy. Jeg har stor tro på at prosjektet Samarbeid for arbeid vil gi nye og gode innspill nettopp for å nå dette målet.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:06:28]: Statsministeren reiser en viktig samfunnsdebatt, men det er vitale perspektiver som mangler.

Alle er enige om at arbeid er grunnlaget for velferden vår, men grunnlaget for verdiskapingen er et klima som balanserer skaperkraft og fellesskap. Gjør din plikt, og krev din rett, sa de gamle. I dag dominerer kravmentaliteten – på bekostning av solidariteten og den gjensidige til-liten. Jeg er redd Regjeringens altfor ensidige fokusering på systemer og på det rent materielle ikke fører fram.

Samfunnets verdigrunnlag må styrkes dersom verdiskapingen skal styrkes. Det handler om å støtte opp om de kreftene og verdiene som hever kvaliteten i samfunnsfellesskapet og livskvaliteten til hvert enkelt menneske – respekten for menneskets verd og det felles ansvaret for livsmiljøet.

Markedskreftene er viktige for å drive fram nyskaping og entreprenørskap, men når behandling av syke styres av lønnsomhet og ikke av medisinske behov, slik det er på våre sykehus, er vi helt ute av kurs. Når barnevernsbarns hjem og rusmisbrukeres behandlingstilbud blir brikker i et anbudsspill, er noe gått i stykker. Når verdens rikeste land ikke makter å samle seg om å bekjempe en økende fattigdom, er noe vanvittig galt. Når stadig flere føler at de må ofre familielivet sitt på arbeidslivets alter, er samfunnet kommet i ubalanse. Sykefraværet blir da mer et symptom på at noe er galt enn selve problemet. I denne situasjonen er det typisk norsk å reparere framfor å forebygge. I stedet for å understøtte de små fellesskapene i familie og nærmiljø satser vi på institusjonsløsninger i begge ender av livet. I stedet for å forebygge sykefravær jakter vi på mulighe-

ter for å stramme inn i den enden der folk allerede er blitt syke. Det sies så fint at ingen skal ta fra oss rettigheter, men det er ikke mulig å spare på sykelønnsutgiftene uten å ta sykedager fra folk. Det er bare forebygging som gir en reell nedgang. Hvis ikke familiene gis et fleksibelt rom der de ut fra egne valg kan leve sine liv som familier, vil arbeidslivet tape, samfunnet vil tape og de største taperne blir barna.

Jakten på økonomisk balanse i de store velferdsordningene vil bli en runddans der det eneste man oppnår, er å bite seg selv i halen. Runden om sykelønn og inkluderende arbeidsliv har i så måte noe rituelt over seg. Norge står de kommende årene overfor to store utfordringer som jeg tror må ses i sammenheng. Det første som det er blitt fokusert mest på her i dag, er veien videre fra finanskrisen – hvordan vi legger til rette for nyskaping og verdiskaping framover. Det andre handler om veien ut av klimakrisen – hvordan vi får et mer bærekraftig samfunn. Det siste hørte vi fint lite om i statsministerens redegjørelse.

Våre svar på disse utfordringene i dag vil i stor grad bestemme hvordan morgendagens samfunn vil se ut. Hvis vi ikke styrker de små fellesskapene som skaper og bærer verdiene i dette samfunnet, har vi tapt. En regjering som har avskaffet familiepolitikken som begrep og som ser ut til å ville erstatte den med heldagsskole og obligatorisk barnehage, har bommet på politikken for det viktigste for de små fellesskapene. Derfor utfordrer jeg Regjeringen til en ny kurs i familiepolitikken som gir større fleksibilitet i den fasen da barna trenger det mest – det vil norsk arbeidsliv tjene på.

Det er i de små og mellomstore bedriftene en stor del av verdiene her i landet skapes. Disse bedriftene kveles av skjemavelde og avgifter. Jeg utfordrer Regjeringen til å fjerne arveavgiften ved generasjonsskifte i familiebedrifter, gjøre noe med formuesskatten på arbeidende kapital og foreta en radikal forenkling av skjemaveldet.

I lokalsamfunn landet rundt bygges velferden også gjennom frivillig arbeid. Jeg utfordrer Regjeringen til å sette Frivilligheten fri framfor å overstyre den med øremerkede tilskudd, vilkår og kontroll. Vi bør få momsfrigat og skattefrie gaver i bunnen, og la dem styre seg selv.

Regjeringen ønsker innspill om hvordan de kan forebygge frafall i videregående opplæring. Årsakssammenhengen mellom manglende mestring i ungdomskolen og faren for frafall i videregående skole synes klar. Jeg utfordrer derfor Regjeringen til å fokusere på ungdomskolen, på økt kvalitetsutvikling, på å få flere yrkesgrupper inn, på etter- og videreutdanning av lærere, på mer praksisorientert teori og på å få valgfagene tilbake – for å nevne det viktigste. Skal Norge være et konkurransedyktig kunnskapssamfunn i fremtiden, må vi også ut av hvileskjæret når det gjelder forskning, og satse på skikkelige fraspark på dette området.

Statsministeren har understreket at arbeid er grunnlaget for velstand og velferd. Det er alle enig i. I denne sammenheng vil jeg minne om at Stortinget har vedtatt at velferd måles i mer enn økonomisk vekst. Vi har utfordret Regjeringen til å lage en brutto nasjonal livskvalitetsindeks for å sette pris på noe av det folk setter pris på, og tenke

nytt om hva som har verdi i dette samfunnet. Jeg håper statsministeren vil følge dette initiativet videre opp.

Trine Skei Grande (V) [11:11:58]: Jeg vil begynne med å si at jeg synes det er veldig bra at statsministeren kommer til Stortinget og tar en slik debatt. Jeg er litt mer usikker på om det faktisk er alvorlig ment. Jeg er enig i at dette ligner litt på et hus vi har sett tidligere. Vi møter stadig her i Stortinget en vi vet best-holdning som gjør at det å komme med forslag og innspill om de store og små grepene sjelden blir møtt av flertallet med noen stor åpenhet – men vi prøver igjen.

Vi er enig i de store utfordringene og det store bildet som statsministeren tegner om at vi har en kjempeutfordring med å skape en mer bærekraftig økonomi både når det gjelder miljø, klima og de økonomiske indikatorene. Generasjonsperspektivet som finansministeren har pleid å løfte, er ganske viktig, og vi må så fort som overhodet mulig tilbake igjen til 4 pst.-banen.

Skal vi klare å skape et samfunn der folk lykkes og der ungdom lykkes, er skolegrepene veldig viktige. Frafallet i videregående skole er en kjempeutfordring, men å tro at vi bare kan løse den utfordringen i videregående skole, er feil. Den må løses med en helhetlig skolesatsing. For fem måneder siden la vi fram i denne salen en rekke forslag for å hindre frafallet. De ligger fortsatt og ruger til behandling, og jeg er spent på om Arbeiderpartiets representanter får lov til å stemme for noen av de gode forslagene Venstre har lagt fram på dette området.

Når det gjelder sykelønn, må jeg beklage at man går inn i debatten med å si at man egentlig ikke skal endre noe, men man ser at utfordringen er der. Vi i Venstre vil gjerne reise en debatt om vi kanskje trenger en ny solidaritetsmodell i forhold til sykelønn, som prioriterer dem som er syke lenge, framfor dem som er syke i kort tid.

Så til næringsutviklingen. Det å skape bedrifter er en grunnleggende drivkraft i et samfunn. Skal man klare å skape arbeidsplasser gjennom små gründerbedrifter, gjelder det å skape forutsigbarhet og gode rammevilkår, og det gjelder å komme bort fra Regjeringas retorikk om at all skattlegging av bedrifter bare er «å ta de rike». Vi vet at det i dag brukes 45 milliarder kr på skjemaer, og Venstre har lagt fram et forslag om å lage et regelråd for å prøve å få ned skjemaveldet for små næringsdrivende og bedrifter. Man må gjøre det lettere å foreta investeringer og å investere i bedrifter, slik som sentralbanksjefen sa. Det trenger man å gjøre gjennom et bedre skattesystem, som verdsetter det å skape arbeidsplasser, og som verdsetter det å faktisk ofre litt for å få det til. Vi er helt enige i at gründerne har like mye behov for det sosiale nettverket vi har bygd opp, som det arbeidstakerne i samfunnet har.

For å være helt konkret har jeg åtte utfordringer til statsministeren med hensyn til ting vi i Venstre mener man skal gjøre for å møte de utfordringene han skisserer.

Det første er en målrettet og kraftfull satsing på forskning og nyskaping, avvikle hvileskjæret.

Det andre er en skattepolitikk som stimulerer til nye og flere bedrifter, og som innebærer et reelt skatteskifte fra

rød til grønn skatt, som gjør at vi skaper et bærekraftig skattesystem for framtida.

Det tredje er snarlig å returnere til handlingsregelen og et moderat lønnsoppgjør – de to viktigste enkelttiltakene for å støtte norsk konkurranseutsatt næringsliv.

Det fjerde er økt satsing på miljøvennlig infrastruktur – jernbane og kollektivtransport må prioriteres først.

Det femte er bedre sosiale ordninger og en enklere hverdag for gründere og selvstendig næringsdrivende så det blir flere nye arbeidsplasser.

Det sjette er flere og motiverte lærere, som er viktig for kunnskap og viktig for å hindre frafall.

Det sjuende er å ta grep for en modernisering av offentlig sektor. Lederskap betyr av og til å gjøre noe upopulært, men her er det også en del nødvendige beslutninger.

Det åttende er å bruke mer penger på dem som faktisk trenger det mest, og mindre på å smøre tynt utover til alle. Flere velferdsordninger kan med fordel behøvsprøves og målrettes mot dem som virkelig trenger det.

Vi i Venstre sier at vi ikke har svar på alle utfordringene, men vi har en del gode råd. Det spennende er om noen i det hele tatt vil høre på!

Statsminister Jens Stoltenberg [11:17:18]: Først vil jeg gjerne takke for debatten og takke for innleggene. Jeg mener at denne redegjørelsen og diskusjonen viser at det var riktig av Stortinget å ønske at vi skulle ha en redegjørelse og debatt om disse temaene i Stortinget simpelthen fordi vi veldig ofte sier at vi har for lite oppmerksomhet på de grunnleggende og langsiktige utfordringene vi står overfor som samfunn. Nå har vi hatt det gjennom denne redegjørelsen og gjennom debatten, og det mener jeg i seg selv er riktig.

Så er jeg helt enig med representanten Solberg i at vi har hatt debatter og rådslag før. Jeg mener faktisk – og det tror jeg ikke representanten Solberg er uenig med meg i – at erfaringene med det er gode. Vi hadde omfattende rådslag om skole med skolens folk for et par-tre år siden. Det var et viktig bidrag til at vi nå har laget stortingsmeldinger og hatt stortingsbehandling der vi bl.a. har styrket lærerutdanningen vesentlig og styrket etter- og videreutdanningen av lærere, noe som kom opp bl.a. i de rådslagene vi hadde.

Vi hadde omfattende rådslag med mange mennesker og bedrifter over hele landet før vi iverksatte tiltakene mot finanskrisen. De rådslagene og de innspillene fra bedrifter og mennesker bidro til at vi utformet tiltak som gjør at vi nå har lyktes bedre enn noe annet land i Europa med å holde arbeidsløsheten nede og sysselsettingen oppe. Så ja, vi har gjort det før, og erfaringene er gode. Derfor gjør vi det igjen, og går løs på andre, nye og uløste oppgaver.

Så er det klart at det er ingen tvil om at innspillene vi får, er veldig ulike innspill. Noen lytter vi til, noen tar vi fullt ut til følge, og andre ting tar vi ikke til følge. Slik vil det alltid være når det er diskusjon. Det er riktig at vi både i forbindelse med finanskrisen og nå har fått innspill om skattesystemet. De innspillene vi fikk i forbindelse med finanskrisen, var med på å gjøre at denne regjeringen har redusert arveavgiften med 90 pst.! Det er en vesentlig re-

duksjon i forhold til skifter i bedrifter nå sammenliknet med hva vi hadde før. Vi har også laget en vesentlig mer rettferdig formuesskatt, der hundretusener av pensjonister nå slipper all formuesskatt fordi vi har laget vesentlig høyere bunnfradrag – jeg tror det er 1,4 mill. kr – så det er et mye mer rettferdig og et mye riktigere formuesskattesystem bl.a. fordi vi har hatt rådslag før. Vi har rådslag for å utvikle bedre politikk. En tid for diskusjon og en tid for konklusjon.

Så vil jeg si at det er til å leve med at representanten Jensen ikke er i topp humør. Det er det lite å gjøre med. Det som bryr meg mer, er at representanten Jensen gjentar veldig mange faktiske feil både om hva jeg skal ha sagt og også om virkeligheten. Jeg har aldri avfeid problemene i offshorenæringen – de er store – jeg nevnte dem faktisk i redegjørelsen. Men å si at vi ikke gjør noe, er absolutt og totalt feil. Denne regjeringen har åpnet nye områder for letevirsomhet, noe representanten Jensen åpenbart ikke har fått med seg. Det er nye områder i Barentshavet. Det er gjennomført konsesjonsrunder. Det er delt ut nye leteblokker, nye utvinningstillatelser er gitt, og nye investeringer er gjennomført. Det har ikke streifet representanten Jensen at vi har gjort store investeringer, har åpnet store, nye arealer, nye områder. Det har bidratt til å holde investeringene oppe.

Det betyr ikke at vi er garantert for framtiden. Derfor må vi gjøre nye ting, men da er vi opptatt av å gjøre det på en miljømessig forsvarlig måte. Det er derfor vi går skrittvis, forsvarlig og grundig til verks, og ikke med lettvintheter innenfor denne veldig viktige næringen.

På Mongstad er vi i gang. Anleggsmaskinene er i gang. Vi er i ferd med å bygge verdens mest omfattende og avanserte testsenter for CO₂-fangstteknologi. Over 5 milliarder kr er i ferd med å bli investert på Mongstad.

Så er det slik at vi gjennom de diskusjonene og møtene vi har, treffer veldig mange ulike mennesker. Vi kan dessverre ikke treffe alle. Vi kan ikke møte alle som har innspill. Derfor har vi også andre måter å få innspill på til Regjeringen. Det jeg opplever, er at vi får ulike råd, og vi får også råd med vekt på ulike ting. Noen er veldig opptatt av forskning og teknologi, andre er veldig opptatt av samferdsel, bredbånd. Andre igjen er opptatt av veldig viktige enkeltheter ved f.eks. Innovasjon Norges ordninger eller systemet vi har innenfor inkluderende arbeidsliv med tilretteleggingstilskudd til bedriftene, osv. Vi noterer, vi får det med oss, og vi justerer der vi mener det er grunnlag for det.

Det er én ting alle som deltar i rådslagingen er enige om, og det er at det er bra at det er rådslag! De er alle veldig glad for at de får direkte tilgang til og mulighet til systematisk og grundig å diskutere viktige samfunnsspørsmål, hvordan vi skaper arbeidsplasser, trygger økonomien, sikrer kompetanse og sikrer mange jobb. Det er i hvert fall slik at et entydig budskap er at dette er noe som er viktig for å utvikle den norske samfunnsmodellen.

Presidenten: Dermed er debatten om redegjørelsen avsluttet.

Presidenten vil foreslå at statsministerens redegjørel-

se om Samarbeid for arbeid vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [11:22:37]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 5, fra representanten Harald T. Nesvik til nærings- og handelsministeren, blir besvart av fiskeri- og kystministeren på vegne av nærings- og handelsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 6 og 7, fra henholdsvis representantene Torbjørn Røe Isaksen og Bård Hoksrud til nærings- og handelsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 8, fra representanten Oskar Jarle Grimstad til nærings- og handelsministeren, er overført til fiskeri- og kystministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 15, fra representanten Torgeir Trældal til landbruks- og matministeren, blir besvart av olje- og energiministeren på vegne av landbruks- og matministeren, som er bortreist.

Spørsmål 1

Henning Warloe (H) [11:23:44]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«En rekke freds- og menneskerettssentre får årlig faste tilskudd over Kunnskapsdepartementets budsjett, jf. kap. 255. Den internasjonalt mest kjente på dette området, Raftostiftelsen, som står bak Raftoprisen, har overraskende nok fått avslag på søknad om fast tilskudd over samme kapittel. Selv om rammen på dette kapittelet økte med nesten 7 mill. kr i årets budsjett, fant ikke Regjeringen rom for Raftostiftelsen.

Kan statsråden gjøre rede for hvilken vurdering som ligger til grunn for denne forskjellsbehandlingen?»

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:24:39]: Raftostiftelsen gjør en viktig innsats i arbeidet for å fremme menneskerettighetene, både gjennom utdelingen av Raftoprisen og på andre måter. Det er positivt at Raftostiftelsen de siste årene også har arbeidet for å styrke sitt formidlings- og undervisningsarbeid.

Hos Raftostiftelsen får elevene en mulighet til å komme tett på enkeltmennesker som opplever grove brudd på sine rettigheter. Temaene i stiftelsens undervisning berører også emner i læreplanen i flere ulike fag, og stiftel-

sen ønsker å stimulere elevene til innlevelse, innsikt og engasjement.

Raftoprisen, som siden 1987 har gått til kandidater som kjemper for menneskerettigheter i et ikke-voldelig perspektiv, løfter fram prismottakerne som forbilder og inspirasjonskilder, og deres sterke historier gir liv og nerve til budskapet.

Jeg har merket meg at det er et engasjement i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om menneskerettighetsarbeidet generelt og arbeidet til de ulike freds- og menneskerettighetssentrene, noe som kommer fram i budsjettinnstillingene.

Kunnskapsdepartementet har tidligere mottatt søknader fra Raftostiftelsen om finansiell støtte over statsbudsjettene for 2009 og 2010. Kunnskapsdepartementet støttet Raftostiftelsen med 500 000 kr i 2009 over kapittel 226, Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen. Jeg vil støtte arbeidet til Raftostiftelsen for undervisning i menneskerettigheter med 500 000 kr også i 2010, på samme måte som i 2009.

Årsaken til økningen på ca. 5,8 mill. kr over kapittel 255 i årets budsjett – det er altså et annet kapittel under Kunnskapsdepartementets budsjett – er en generell prisstigning, en økning på 500 000 kr til Narviksenteret for å styrke grunnlaget for driften av det nye senteret, og en økning på 3,7 mill. kr til Norsk Fredssenter, som skal slås sammen med Nansen Dialog ved Nansenskolen.

I en rapport til FN's menneskerettighetsråd framlagt høsten 2009 om status på menneskerettighetsområdet i Norge går Regjeringen inn for å styrke oversikten over norsk menneskerettighetsopplæring, og har tatt initiativet til en utredning. Utredningen vil ta sikte på å gi kunnskap om menneskerettighetsundervisning i grunnopplæringen og i høyere utdanning. Departementet har allerede bedt Norsk senter for menneskerettigheter ved Universitetet i Oslo om å ta ansvaret for utredningen i forhold til høyere utdanning; tilsvarende vil Utdanningsdirektoratet se på situasjonen i grunnopplæringen. Departementet vil på grunnlag av resultatet av disse utredninger vurdere behovet for koordinering og ytterligere styrking på området.

Raftostiftelsen får altså – dvs. det offentliggjør jeg her nå – 500 000 kr i tilskudd i år, som de fikk i fjor, men altså over et annet kapittel og en annen post enn det spørreeren knytter det til.

Henning Warloe (H) [11:27:33]: Jeg takker for svaret.

For mitt vedkommende inneholder det ikke så mye nytt. Jeg er naturligvis klar over at Raftostiftelsen får 500 000 kr, som de også gjorde i fjor, fra en annen post, og det var jo nettopp utgangspunktet for spørsmålet mitt. Hva er årsaken til at Raftostiftelsen ikke kan få innvilget sin søknad om et noe større beløp som det er nødvendig å ha for å sikre en forutsigbar økonomi, på den samme posten hvor de øvrige senterne står, hvor man altså har en fast post, og dermed har forutsigbarhet?

Jeg vil gjøre statsråden oppmerksom på at i faste tilskudd får Holocaustsenteret 46 ganger så mye som Raftostiftelsen, Falstadsenteret får 30 ganger så mye, Stiftelsen

Arkivet får 11 ganger så mye, Norsk Fredssenter får 10 ganger så mye og Wergelandsenteret får 13 ganger så mye.

Jeg gjentar derfor spørsmålet mitt: Hva er grunnen til forskjellsbehandlingen av disse aktørene, som altså da går i Raftostiftelsens disfavør?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:28:30]: Grunnen til at det er løst sånn for 2010, er at under det kapittelet og den posten som det nå er bevilget penger fra, har vi et visst handlingsrom. Hvis vi skulle dekket det innenfor det andre kapittelet og den andre posten, ville det måtte gå på bekostning av de andre senterne og formålene som representanten tar opp.

Men jeg skal se på hvordan vi skal være i dialog med Raftostiftelsen videre framover. De driver et veldig viktig arbeid, og det er veldig mange elever som får en veldig – hva skal jeg si – virkelighetsnær opplevelse av de historiene som Raftostiftelsen kan fortelle. Det er klart at det bidrar til et betydelig engasjement rundt menneskerettighetsarbeid og er viktig.

Henning Warloe (H) [11:29:15]: Jeg takker for svaret.

Jeg synes jo at staten bør ta sitt ansvar for en så viktig aktør på menneskerettighetsområdet som nettopp Raftostiftelsen. Det er helt sikkert kjent for statsråden at Raftoprisen tidligere har gått til ikke mindre enn fire mottakere som senere har blitt funnet verdig til Nobels fredspris, så Raftostiftelsen driver et stort og viktig arbeid som er svært synlig og viktig internasjonalt.

Det er kanskje også et lite poeng at Raftostiftelsen ligger i Bergen. Vestlandet er den eneste regionen hvor man ikke har en aktør som ligger inne på dette faste kapittelet, 255. Hvis man skal sikre menneskerettighetsformidling til elever over hele landet, er altså Vestlandet nå den eneste landsdelen hvor elevene ikke er sikret dette arbeidet finansiert fra det kapittelet som de øvrige aktørene ligger inne på. Det synes jeg statsråden bør gripe fatt i.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:30:13]: Jeg skal ta med meg vestlandsargumentet også. Men hvis vi ser litt stort på det, tror jeg det arbeidet som Raftostiftelsen gjør – ved å sette fokus på menneskerettigheter og kanskje trekke fram verdige prisvinnere som i utgangspunktet ikke har vært like kjente som en del nobelprisvinnere har vært – er litt uavhengig av akkurat hvor man er lokalisert. Det arbeidet som Raftostiftelsen gjør, har nasjonal betydning. Det er jeg sikker på at representanten er enig med meg i. Men jeg skal altså ta med meg vestlandsargumentet.

Spørsmål 2

Bent Høie (H) [11:31:00]: «Ifølge Stavanger Aftenblad 28. januar 2010 uttrykker sjefen for NATOs Joint Warfare Centre bekymring over Norges vilje til å følge opp vertskapsforpliktelsene i forhold til NATO. Han trekker spesielt frem utfordringene ved å legge ned Madla-leiren. Det er etter dette også blitt kjent at investeringene på Sola flystasjon som var bevilget i 2009, er frosset.

Hva vil statsråden gjøre for å bygge opp igjen NATOs tillit til at Norge vil overholde sine forpliktelser som vertsnasjon for NATOs Joint Warfare Centre på Jättå?»

Statsråd Grete Faremo [11:31:39]: Innledningsvis vil jeg få vise til at påstandene som kom fram i Stavanger Aftenblad om Norges manglende vilje til å følge opp vertskapsforpliktelsene for Joint Warfare Centre, senere er dementert av sjefen for senteret. Her uttaler han at JWC er meget fornøyd med den støtten Norge gir, og at det ikke pågår noen diskusjoner i NATOs organer om JWCs tilstedeværelse i Norge. Jeg vil understreke at tilstedeværelse av NATO i Norge er svært viktig for denne regjeringen. Forsvarsdepartementet legger derfor stor vekt på at JWC videreføres i Norge.

Vi oppfyller våre vertslandsforpliktelser overfor JWC, og vi vil fortsette å gjøre det også etter at det nasjonale hovedkvarteret på Jättå er lagt ned. Innkvartering av personell på Madla, som er på trening ved JWC, er ikke en forpliktelse Norge har som del av vertslandsstøtten, men det er enighet om at JWC kan bruke Madla når det er ledig overnattingskapasitet i leiren.

På Jättå er JWCs nye treningssenter snart klart til bruk. Inkludert IT-systemer har bygget en verdi på om lag 1 milliard kr. Norges andel av dette utgjør rundt 200 mill. kr. JWC blir et av verdens mest moderne treningsfasiliteter og kan trene opptil 550 personer samtidig.

Representanten Høie tar også opp påstander om at investeringsmidler til Sola flystasjon er blitt frosset. Dette er ikke riktig. Tilstedeværelsen av redningshelikopter på Sola ligger fast. Forsvarsdepartementet har godkjent et prosjekt for asfaltering av flyoperative områder på Sola. Det gjenstår enkelte avklaringer rundt inndekningen av de årlige leiekostnadene for disse områdene fordi Justisdepartementet har det helhetlige budsjettansvaret for redningshelikoptertjenesten. Når disse tingene er avklart, vil asfalteringen settes i gang.

Både min forgjenger og jeg har forsikret at Norge vil ivareta sine vertslandsforpliktelser overfor JWC, også etter opprettelsen av Forsvarets operative hovedkvarter på Reitan. Vi har en god dialog med JWC om dette.

Bent Høie (H) [11:34:01]: Når en har invitert gjester, slik som Norge har gjort når vi har invitert NATO til å ha et av sine europeiske sentre her, er det faktisk ikke verten som skal definere om gjesten føler seg velkommen. Det er det gjesten selv som skal gjøre.

Den kritikken som Korte kom med i møtet med de regionale myndighetene, er bredt gjennomgått i Stavanger Aftenblad. Korte var i det møtet også inne på at den samme bekymring hadde han tatt opp med statsråden i et møte som foregikk tidligere, altså før den 28. januar. Så jeg regner med at statsråden også direkte har fått høre om den typen bekymringer som tas opp.

Det er riktig at det i etterkant har kommet et dementi, men det er knyttet opp til forholdet til det nasjonale hovedkvarteret. Men som statsråden er klar over, både etter sitt møte med Korte og etter oppslaget i Stavanger Aftenblad, går bekymringen langt utover det spørsmålet.

Mitt spørsmål er igjen: Hva har statsråden tenkt å gjøre for å gjenopprette tilliten i NATO?

Statsråd Grete Faremo [11:35:10]: Jeg har hatt gleden av å diskutere, både med Korte og med lederen for ACT, general Abrial, mulighetene som ligger i JWC, og det gode samarbeidet som nå er opprettet også med Forsvarets operative hovedkvarter på Reitan – eller retttere sagt, et videreført og forsterket samarbeid. Vi snakket også om kostnadene knyttet til forlegning av deltakere på kurs i Stavanger-området, og vi snakket om den muligheten som ligger i Madla leir. Jeg bekreftet også at vi var innstilt på å jobbe sammen for å sikre gode muligheter for dette i framtiden. Slik som det gjøres i dag, må dette ses i sammenheng også med det vi kan kalle øvrige forlegningsmuligheter som finnes i Stavanger-regionen, både hoteller og annet.

Bent Høie (H) [11:36:23]: Det er helt åpenbart at NATO er bekymret over en del av de endringene som nå er underveis, knyttet til Forsvaret i Stavanger-området. Spesielt er det knyttet til Madla-leiren, som statsråden også var inne på.

Korte er veldig tydelig på at Vatne-leiren ligger for langt fra Ulsnes, der hovedtreningen foregår. Igjen er beslutningen også knyttet til at nedleggelsen av rekruttskolen på Madla ikke er gjennomført, og det stilles store spørsmål ved de økonomiske beregningene som er bakgrunnen for en slik flytting.

Vil statsråden på bakgrunn av den bekymringen som NATO har tatt opp med statsråden, og som kommer til uttrykk i Stavanger Aftenblad, og den helhetlige situasjonen rundt flyttingen av rekruttskolen på ny vurdere om det var en klok beslutning?

Statsråd Grete Faremo [11:37:28]: Det er ingen tvil om at kostnadene ved overnatting i Norge er høye, og at det er deltakere fra ulike NATO-land som har uttrykt bekymring over dette. Derfor er det viktig for både meg og mitt departement å prøve å bidra med gode løsninger.

Jeg ser ikke dette så nær knyttet til spørsmålet om nedlegging av Madla leir, som har vært behandlet i denne sal som del av langtidsplanen. Vi må faktisk søke å bidra med løsninger, gode løsninger, også i framtiden. Vi vil fram til 2013 kunne nytte de mulighetene som ligger i Madla leir, men vil også måtte søke å finne løsninger etter dette årstallet, da leiren etter planen blir nedlagt.

Spørsmål 3

Svein Harberg (H) [11:38:36]: Jeg ser fram til å få svar på følgende spørsmål til finansministeren:

«Endringen av merverdiavgiftsloven fra 1. juli gir nye økonomiske rammer, bl.a. for mange virksomheter som lever av sommertrafikken. Statsråden har lovet å vurdere overgangsordninger på grunn av utfordringen med innføring av avgift etter investeringsperioden og før inntektsperioden. Med mye ledig kapasitet i bygg- og anleggsbransjen må det være et godt tiltak å stimulere til investering

nå, og ikke la prosjektene vente på merverdiavgiftsrefusjon neste år.

Vil statsråden i lys av dette komme med stimulerende overgangsordninger omgående?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:39:20]: Jeg antar at det representanten sikter til, er en endring av merverdiavgiftsregelverket på kultur- og idrettsområdet som Regjeringen ga i 2010-budsjettet. Der ble det bl.a. sagt at en tok sikte på ikrafttredelse fra 1. juli 2010.

Fordi skissen avvek fra Kulturmomsutvalgets anbefalinger, ble det varslet en ny høring, og høringsnotatet ble sendt ut her om dagen.

Forslaget går i korte trekk ut på at det innføres en avgiftsplikt på 8 pst. for inngangspenger til museer, gallerier, fornøylesparker, opplevelsessentra og større idrettsarrangementer. Videre foreslås det at betaling for trening blir avgiftspliktig med 8 pst., forutsatt at treningstilbudet blir levert av en kommersiell aktør. Endringene vil bl.a. medføre at flere næringsdrivende får utvidet fradragsrett for inngående moms på anskaffelser til den avgiftspliktige delen av virksomheten.

I notatet varsles det at det ikke legges opp til å foreslå overgangsordninger. Det er nødvendig bl.a. av hensyn til de avgiftspliktige at det går en viss tid fra endringer varsles og vedtas i Stortinget, til de blir iverksatt. En ulempe ved iverksettelse noen tid etter at forslaget er varslet, er imidlertid at det kan medføre tilpasninger ved at flere aktører venter med større investeringer inn til merverdiavgiftsplikten og fradragsretten inntreffer. Aktører som ikke utsetter, eller ikke har mulighet til å utsette investeringene, vil måtte ta med merverdiavgiften i kostnadsgrunnlaget.

Dette kan reise spørsmål om hvorvidt det er behov for overgangsordninger. Enhver overgangsordning reiser imidlertid en rekke prinsipielle og praktiske spørsmål, bl.a. om hvilke typer investeringer som bør omfattes.

Spørsmålet om overgangsordninger må ses i sammenheng med at det, som nevnt, nå legges opp til en utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget som i stor grad skjermer den frivillige delen av idretten fra avgiftsplikt. Det legges også opp til en egen ordning med momskompensasjon for investeringer i idrettsanlegg fra 1. januar 2010. Dette begrenser behovet for en overgangsordning. Etter min vurdering er derfor behovet for og eventuelle gevinster av å etablere en overgangsordning samlet sett små.

Jeg viser til at det ikke ble etablert overgangsordninger i forbindelse med den generelle innføringen av moms på tjenester i 2001.

Imidlertid vil jeg ikke ta et endelig standpunkt til spørsmålet om overgangsordninger før høringen er gjennomført. Jeg vil komme tilbake til spørsmålet om en eventuell overgangsordning i proposisjonen som jeg tar sikte på å fremme for Stortinget i løpet av vårsesjonen.

Svein Harberg (H) [11:42:12]: Jeg takker for svaret fra statsråden. Det var for så vidt ikke noe nytt der.

Nå er det slik at da jeg sendte inn spørsmålet, var ikke dette høringsnotatet, som ble lovet i januar, kommet på

plass. Jeg ventet til januar akkurat var omme. Men denne uken er det kommet, og det er bra.

Jeg regner med at statsråden har såpass mye innblikk i forretningsdrift at han vet at man følger regnskapsåret, og at man planlegger og lager budsjetter i forhold til regnskapsåret. Da ser vel statsråden at det er lovlig sent å komme med hvordan overgangsordningene skal være, «i løpet av vårsesjonen». Det er jo slik at mange av disse virksomhetene bruker våren til å forberede en sommerseong, har inntektene i sommersesongen og slikker sårene – hadde jeg nær sagt – på høsten.

Ser ikke statsråden at en innføring av dette midt på sommeren, når inntektene kommer, rett og slett er med og tar ca. 7 pst. av bruttoomsetningen til disse virksomhetene, og trekker det direkte fra på bunnlinjen?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:43:12]: Vi skulle ha sendt ut høringsnotatet litt før, men det er jo avklaringer som bør skje før en kan sende ut et høringsnotat. Nå ble høringsfristen relativt kort; vi har satt den til fire uker. Grunnen til det er at dette er et spørsmål som har blitt bredt belyst tidligere, og det betyr at vi i løpet av ganske kort tid får høringsuttalelse fra dem som blir berørt – og muligens også fra andre.

Jeg skal love at vi skal holde et høyt tempo med tanke på å få fram proposisjonen så tidlig som mulig i løpet av våren, men det er ikke mulig for meg nå å gå noe nærmere inn på om vi her vil foreslå konkrete overgangsordninger, selv om jeg ser de problemer som representanten reiser i sitt spørsmål.

Svein Harberg (H) [11:44:05]: Da må vi bare avvente og se.

Nå er det jo slik at noen har satt i gang prosjekter. Blant annet i den landsdelen jeg kommer fra, har vi en dyrepark med masse aktiviteter som har store investeringer i år – jeg vet at det er titalls millioner det dreier seg om for en slik virksomhet. Når en, som jeg sa, attpåtil trekker fra på inntektene – for det er jo realitetene, jeg registrerer at det også er sagt i høringsnotatet at en ikke regner med at en uten videre kan øke prisene – betyr det reduserte inntekter.

Når tiden nå drar ut, regner jeg med at statsråden er enig med meg i at vi ikke ser for oss at vi kan lage stimulerende tiltak, i hvert fall foran denne sesongen – og så må næringen ta det.

Har det vært et alternativ for statsråden å utsette innføringsfristen, til f.eks. neste årsskifte?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:45:03]: Det siste har vi ikke vurdert konkret, men vi vil at det i utgangspunktet skal gjennomføres fra 1. juli i år. Samtidig vil jeg også vise til at det i høringsbrevet er vedlagt en, riktignok grov, tabell, som viser at de fleste av dem som nå, i hvert fall på generell basis, vil få momsplikt på 8 pst., vil komme bra ut av det. I mange tilfeller vil fradraget for inngående moms overstige det de skal betale i utgående moms. Jeg tror at vi alt i alt har funnet et balansert opplegg, som nå er ute på høring. Men som sagt, vi har ikke vurdert konkret om vi vil utsette iverksettelsen til senere enn 1. juli i år.

Spørsmål 4

Gunnar Gundersen (H) [11:46:02]: Mitt spørsmål går også til finansministeren:

«Formuesskatten er en skatt som tapper bedriftene for egenkapital. Dette slår kraftigst ut i Distrikts-Norge, fordi der er mulighetene til alternative kapitalkilder svakest. Mye av Distrikts-Norge er helt avhengig av det lokale eierskap for at lokal virksomhet og hjørnesteinsbedrifter skal opprettholdes og videreutvikles.

Ser statsråden at formuesskattebelastningen har økt dramatisk for bedriftene og eierne de siste årene, og ser han at dette kan få store konsekvenser for mange distriktssamfunn om det fortsetter?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:46:38]: Regjeringen ønsker å bevare formuesskatten fordi den har en sentral fordelingspolitisk rolle i skattesystemet. Regjeringen har sørget for at stadig færre betaler formuesskatt ved at vi har økt bunnfradragene betydelig. Samtidig har vi endret grunnlagene slik at det nå er bedre samsvar mellom skatten og folks skatteevne, uavhengig av hvordan formuen er sammensatt. Det betyr også at vi har endret noe: Vi har tatt bort aksjerabatten, og det er endret noe av grunnlaget for formuesskatten. Det betyr at noen har fått økt formuesskatt.

Formuesskatten er en skatt på sparing for norske skatteyttere generelt, uavhengig av hvordan sparingen blir kanalisert. Formue som skyldes avkastning av investeringer i utlandet, skal formuesbeskattes på lik linje med investeringer i Norge. Formuesskatten vil derfor i utgangspunktet ikke ha betydning for lønnsomheten av å investere i Norge sammenlignet med å investere i andre land. Det er i første rekke lønnsomheten av å investere i Norge, sammenlignet med å investere i andre land, som bestemmer omfanget av nyskaping og investeringer i Norge. Da er det også andre faktorer enn bare formuesskatten som spiller inn.

Selv om jeg ikke deler representanten Gundersens store bekymring når det gjelder formuesskattens virkning for norsk næringsliv og distriktene, erkjenner jeg at den kan ha visse uheldige virkninger for deler av norsk næringsliv. Dette er bakgrunnen for at Regjeringen i den nye regjeringserklæringen bl.a. har presisert at den framover vil jobbe for endringer i formuesskatten, som bidrar til gode rammebetingelser for norske bedrifter. Målet er en rettferdig formuesskatt som samtidig gir gode incentiver til å investere i næringsvirksomhet som gir høyest mulig avkastning for samfunnet.

Gunnar Gundersen (H) [11:48:27]: Det er jo håp i hengende snøre – og vi får håpe at den siste delen av statsrådets svar viser at det faktisk vil skje.

Det er jo nettopp slik at færre nå betaler formuesskatt, og at man henger seg opp i det – det kaller jeg egentlig Halvorsens knipetangoperasjon – i forhold til eierskap. Det er et faktum at færre betaler formuesskatt fordi man har fjernet bunnfradragene, men man har økt formuesskatten for eierne ganske dramatisk gjennom å fjerne aksjerabatten.

Når statsministeren i dag har fokusert på det å skape arbeidsplasser for framtidig velferd, er det etter min mening ganske dramatisk at man gjør den knipetangoperasjonen når det gjelder eierskapet. Jeg hadde egentlig tenkt å spørre om finansministeren vil rettlegge sin sjef med tanke på hans villfarelse. Når han skal prøve å skape arbeidsplasser, må man også ha fokus på eierskapet. Min påstand er at dette slår veldig negativt ut i Distrikts-Norge. Jeg håper finansministeren vil gå tilbake og ta en ekstra prat med statsministeren om akkurat det.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:49:34]: Som jeg sa i mitt svar, ser jeg at bl.a. fjerning av aksjerabatten og endringer i noe av grunnlaget for formuesskatten har ført til en skjerpelse for noen, som også kan ha betydning at man får en skjerpet beskatning av kapital i næringslivet.

Samtidig er det også riktig å understreke at det er mange andre forhold som spiller inn når en skal etablere næringsvirksomhet: en god økonomisk politikk slik at man har lavest mulig rentenivå, f.eks., at det er god tilgang på kapital både privat og offentlig, og ikke minst at vi har en godt utdannet arbeidskraft. Så det er mer i bildet enn bare formuesskatten. Jeg tror det var bl.a. det statsministeren siktet til i sin redegjørelse, og i replikkordskiftet etter redegjørelsen. Bare som et apropos – det ble i perioden 2003–2008 skapt 280 000 nye arbeidsplasser i Norge. Det vitner vel også om at det er gode vilkår for å skape virksomhet i dette landet.

Gunnar Gundersen (H) [11:50:38]: Ja, heldigvis er det jo det, men som også sentralbanksjefen sa i sin tale, har vi hatt ekstremt gode forutsetninger, og det er mye som gjør at vi får arbeidsplasser i Norge. Så vi er enige om at det er mange andre ting som teller.

Nå har vi i Finansavisen og i andre medier lest om at man skal lytte til folket. Det slås også fast at man ikke lytter til skattøren. Og tidligere i dag ble bedriften Nergård AS dratt fram. Finanskomiteen har fått brev fra fylkesrådet i Troms, som bl.a. er fra Arbeiderpartiet, som ber om at man gjør et unntak når det gjelder de generelle formuesskattereglene, fordi man ser hvor dramatisk dette er for arvingene til Nergård AS.

Storingsrepresentant fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, gikk ut i Troms Folkeblad den 5. februar og sa at dette ikke var «vår intensjon». Jeg synes man da skal slutte med dobbeltkommunikasjon, og si at man ønsker å ramme eierskapet i norske bedrifter, og at man ikke er veldig opptatt av hva det eierskapet betyr for arbeidsplasser i Distrikts-Norge.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:51:53]: For det første: Vi lytter til dem vi møter, og vi møter mange med forskjellige oppfatninger. Som statsministeren også sa, vi lytter også til dem som har kritiske oppfatninger, det skulle bare mangle. Den gode samfunnskritikken er viktig for å bringe politikken videre framover.

Vi lytter også til skattøren. Det kan jeg forsikre representanten Gundersen om. Som jeg sa i mitt hovedsvar, vil nå se på formuesskatten i forbindelse med rammebe-

tingelsene for norske bedrifter. Men hva som kommer ut av det, er det for tidlig å si.

Spørsmål 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Harald T. Nesvik til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av fiskeri- og kystministeren på vegne av nærings- og handelsministeren, som er bortreist.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:52:50]: Jeg vil stille følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren, i og med at nærings- og handelsministeren er bortreist:

«Innovasjon Møbel er et prosjekt som har gått over flere år, som har vist gode resultater for bedriftene som har deltatt, og som er viktig for næringen. I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2010 i næringskomiteen var det et bredt flertall som ønsket videreføring av Innovasjon Møbel.

Hvordan følger statsråden opp at Innovasjon Møbel kan fortsette sin virksomhet i 2010?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [11:53:29]: Regjeringen ønsker å støtte opp om innovasjon og internasjonalsisering av norsk møbelindustri. Vi har derfor i vårt brev til Innovasjon Norge for 2010 gitt Innovasjon Norge i oppdrag å legge til rette for en videreføring av Innovasjon Møbel gjennom en fortsatt satsing på nyskaping og innovasjon innenfor og i samarbeid med aktørene i bransjen. Det er satt av 1 mill. kr til programmet i 2010.

Samtidig er det slik at dette programmet har vært finansiert både ved midler fra Innovasjon Norge og fra industrien selv. Videre har midlene fra Innovasjon Norge vært bevilgninger både fra Nærings- og handelsdepartementet og fra Møre og Romsdal fylkeskommune. For at programmet skal kunne videreføres på samme nivå som tidligere, er man derfor avhengig av at øvrige aktører også opprettholder sin finansiering. Basert på dette vil det være opp til Innovasjon Norge og møbelindustrien å se på mulighetene for og eventuelt konkretisere et videre samarbeid.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:54:41]: Jeg ble meget trist over det svaret som statsråden gir her, for det er helt åpenbart at man gjennom oppdragsdokumentet til Innovasjon Norge om et bidrag på 1 mill. kr, har satt krokfot på dette prosjektet.

Møbelbransjen er veldig eksportrettet. Det er en bransje som sliter, og som har behov for store omstillinger. Det er åpenbart at det er langt mellom lovnader i valgkamper og det som skjer når det kommer til konkret handling.

Tidligere næringsminister Sylvia Brustad besøkte møbelbedriftene på Sunnmøre og lovet betydelige midler. Det var vel helt opp i 50 mill. kr når det gjelder disse omstillingsmidlene – og nå ser vi altså det som blir resultatet.

Jeg skjønner selvfølgelig at fiskeriministerens har problemer med å kunne svare konkret på min utfordring. Men vil fiskeriministerens nå ta en prat med næringsmi-

nisteren, som ikke fant det betimelig å komme til salen her i dag og svare på spørsmål og gripe fatt i denne problemstillingen?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [11:55:56]: Representanten har selvfølgelig helt rett i at fiskeri- og kystministeren ikke er veldig detaljert inne i møbelindustrien. Det jeg redegjorde for i mitt svar, var en videreføring av det programmet som det ble vist til, nemlig Innovasjon Møbel, der det også var lagt forutsetninger om at de tidligere samarbeidspartnerne skulle finne tilbake og videreføre det.

For øvrig skal jeg ta med meg innspillet fra representanten til nærings- og handelsministeren.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:56:31]: Jeg håper da at statsråden kan bidra med mer enn han har gjort i denne saken foreløpig, fordi Norsk Industri, som står for dette prosjektet sammen med møbelindustrien selv, har faktisk ikke fått tilbakemeldinger verken fra Innovasjon Norge eller fra Nærings- og handelsdepartementet om hva de har å forholde seg til. De har bare gjennom en arbeidsgruppe fått signaler om at Innovasjon Norge nasjonalt vil gi 1 mill. kr.

Det er slik at reglementet til Innovasjon Norge, bl.a. når det gjelder de fylkeskommunale midlene, setter beskrankninger med hensyn til hvor man kan tildele midler. Blant annet vil sentrale strøk som Sykkylven kommune kunne få problemer med å få midler. Derfor er det viktig å få den nasjonale posten på plass.

Jeg håper derfor at statsråden kan bringe det videre til sin kollega, slik at man får et endelig svar på om man kan fortsette, og om man får mer midler. Neste gang håper jeg at statsråden kan komme og svare.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [11:57:37]: Som jeg sa i mitt svar i stad: Jeg skal ta med meg budskapet. Et svar er vel det man i hvert fall kan forvente å få.

Spørsmål 6

Fra representanten Torbjørn Røe Isaksen til nærings- og handelsministeren:

«Det bærende prinsippet i forurensningsloven er «forurenser betaler». Staten var eier av gruvedriften på Søve i Telemark, som etterlot seg en mengde radioaktivt slagg, men har til nå ikke villet ta ansvar for å rydde opp.

Mener statsråden at «forurenser betaler» skal være det bærende prinsipp også når staten selv er part?»

Spørsmål 7

Fra representanten Bård Hoksrud til nærings- og handelsministeren:

«Regjeringen hevder at den er opptatt av miljøet. Det er derfor spesielt at regjeringen verken vil bidra eller selv rydde opp i det radioaktive slagget som ligger ved Søve

gruver i Nome. Telemark fylkeskommune har nå måttet gått til sak mot staten for å få fjernet det radioaktive avfallet.

Betyr dette at statsråden ikke vil bidra økonomisk for å fjerne det farlige stoffet, og er statsråden tilfreds med at to offentlige organer må møte hverandre i rettsapparatet i stedet for at staten må bidra for å få ryddet opp?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Oskar Jarle Grimstad til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av fiskeri- og kystministeren som rette vedkommende.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [11:58:22]: «Kurt Oddekalv og Miljøvernforbundet er på krigsstien og har startet en svertetekampanje overfor norsk oppdrettslaks i utlandet. Oddekalv hevder fisken er kreftfremkallende og ikke bør spises. En norsk aktør som engasjerer seg i utlandet for å advare mulige kjøpere om et norsk produkt, er i beste fall egnet til å så tvil og skepsis til norske produkter.

Hvilke tiltak vil statsråden igangsette for å fjerne tvil og skepsis til norske produkter og for å hindre eventuelle negative konsekvenser av Oddekalvs svertetekampanje?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [11:58:59]: Jeg har liten sans for at Oddekalv har gått ut og advart konsumenter i utlandet mot å spise norsk laks med den begrunnelse at den skal være helsefarlig. Ingenting tyder på at så er tilfellet. For å si det enkelt: Det er ikke lov å selge sjømat som ikke er trygg å spise.

I 2009 ble det eksportert 833 000 tonn laks rund vekt til en verdi av nesten 24 milliarder kr til 96 land. Eksportutvalget for fisk har beregnet at dette tilsvarer 10 millioner laksemåltider hver dag. Norsk sjømat eksporteres for øvrig til 150 land og tilsvarer 35 millioner måltider daglig. Eksporttallene for januar 2010 viser at både volum og pris for lakseeksporten har gått opp i forhold til januar 2009. Eksportutvalget for fisk er i beredskap og varsler norske myndigheter og næringsaktører dersom problemer registreres i markedene. Vi har ikke fått noen meldinger om markedsproblemer for laks.

Næringsaktørene og myndighetene har ulike roller med hensyn til at maten som spises, skal være trygg for konsumentene. Vi samarbeider om utfordringene, og jeg legger til grunn at næringen tar mattrygghet på alvor.

Næringsaktørene har selv ansvar for å sikre at produktene de selger, tilfredsstillt kravene til trygg mat. Mattilsynet har en rekke overvåkings- og kontrollprogrammer knyttet til produksjon av sjømat, og de fører tilsyn både med oppdrettsanleggene og produksjonsbedriftene. NIFES kartlegger mulige medisinerester, tungmetaller, or-

ganiske miljøgifter og andre forbindelser i norsk oppdrettsfisk.

Importert laks fra Norge underlegges også kontrollprosedyrer i nesten 100 markedsland, som har sine regler og kontrollrutiner for hva som anses som trygg mat. Dersom det skulle vise seg at norsk laks på noe tidspunkt ikke skulle være trygg å spise, vil myndighetene sette i verk nødvendige tiltak for å motvirke en slik omsetning.

Vitenskapskomiteen har i sin rapport «Et helhetssyn på fisk og sjømat i norsk kosthold» anbefalt befolkningen å øke inntaket av fet fisk ut ifra et helseperspektiv. Dette er basert på en vurdering av både de positive og negative helsemessige effektene av sjømatkonsum.

Jeg er glad for at stuntet fra Oddekalv, så langt jeg har fått informasjon om, ikke har hatt negativ innvirkning på omdømmet til eller etterspørselen etter sjømat. Det ville være veldig uheldig dersom grunnløse påstander om at det er helsefarlig å spise norsk laks, fører til at forbrukerne velger bort den sunne fisken.

Laks er sunn og god mat. Jeg ønsker at folk skal spise enda mer laks og sjømat for øvrig, både her hjemme og i utlandet. Ti millioner laksemåltider daglig er et imponerende tall, men jeg tror at det er rom for å øke konsumet av norsk laks og sjømat.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [12:02:20]: Takk for svaret.

Det er vel også grunn til å tru at alle medikament og tilsetningsstoff som blir brukte for å behandle fisken anten mot sjukdom eller for å ta lakselusa, er godkjende av Mattilsynet og andre som skal ha tilsyn med kva som blir brukt.

Spørsmålet mitt blir då: Blir det kommunisert vidare at det er godkjende remedium som blir brukte, slik at kvar og ein kan gå inn og etterprøve og få sjekka at desse medikamenta er godkjende også av EU, så vidt eg forstår?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:02:59]: Som jeg sa i mitt svar, er det en rekke kontrollfunksjoner for norsk sjømat. Like omfattende er selvsagt kontroll- og godkjenningsprosedyrene i forkant av at et medikament blir tatt i bruk. Det å ta i bruk et nytt behandlingsstoff – enten det gjelder behandling av fisk, dyr eller folk – krever en nitid og lang prosedyre. Det er helt opplagt at de kontrollfunksjonene og godkjenningsprosedyrene vi har i Norge, selvfølgelig er tilpasset markedene der disse produktene skal selges. De er også vel kommunisert og harmonisert.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [12:03:52]: Mange av disse miljø- og klimaorganisasjonane er i stor grad offentleg finansierte. Når vi no ser at dei går ut – spesielt då Oddekalv og Miljøvernforbundet – med ein svertkampanje og driv sivil ulydigheit, driv dei med andre ord kamp mot ei lovleg næring som gir betydelege inntekter til statskassa og eksportverdiar, som nemnt, på 24 milliardar kr. Kan statsråden forsvare at denne typen kampanjar blir gjorde med offentleg støtte?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:04:25]: Nå ligger ikke finansiering av støtte til miljøvernorganisasjoner i fiskeri- og kystministerens budsjett og i Fiskeri- og kystdepartementet, så det skal rette statsråd få uttale seg om.

Generelt vil jeg si: Det har vært grundig omtalt i denne sal at yringsfriheten står sterkt. Det at det blir gitt uttrykk for ting som vi er totalt uenig i, og som i tillegg er grunnløst, må vi bare tilbakevise med fakta. Det akter jeg å gjøre innenfor det området som jeg har ansvaret for. De institusjonene som jeg har ansvaret for, som sitter på denne kunnskapen, er igjen oppfordret til å gå aktivt ut og fortelle om det.

Spørsmål 9

Jan Tore Sanner (H) [12:05:26]: Jeg vil stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Det borgerlige flertallet i Akershus fylke har vedtatt å innføre et nytt takst- og sonesystem for kollektivtrafikken i Oslo og Akershus. Det innebærer at antall soner reduseres fra 88 til 3. Det innebærer en forenkling, og vil gjøre reiser billigere for mange. Dette er ett av flere tiltak for å øke antall reiser med kollektivtransport.

Vil Samferdselsdepartementet legge til rette for at det nye sonesystemet kan innføres raskt og i tråd med vedtak i Akershus fylke?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:06:05]: Eg ser positivt på det initiativet som Ruter AS, Akershus fylkeskommune og Oslo kommune har teke for å få på plass eit takst- og sonesystem som er enklare å halda seg til for dei kollektivreisande. Eit enklare takstsystem vil gje eit betre kollektivtilbod.

Så er det framleis fleire uavklarte spørsmål knytte til rett prissamansetjing, forholdet mellom såkalla Ruter-takst og NSB-takst og konsekvensane for finansieringa av kollektivtilbodet i regionen. Ruter AS og NSB arbeider no i lag for å få fram eit felles faktagrunnlag.

Eg opplever at det er ein god dialog både på politisk nivå mellom Oslo kommune, Akershus fylkeskommune og Samferdselsdepartementet og på administrativt nivå mellom Ruter og NSB. Når vi har fått svar på dei uavklarte spørsmåla, vil vi ta stilling til kva for ei løysing som er best. Om konsekvensen av nytt takstsystem blir ein stor reduksjon i billettinntektene og dermed ein auka statleg kostnad, må vi gjera ei avveging mellom det å redusera takstane opp mot bruken av statlege midlar til å betra driftssituasjonen innanfor jernbanen, auka investeringar i linja og/eller auka togtilboda. Så dette er eit viktig spørsmål, men det er eit spørsmål der eg ikkje kan forskottera noko svar i dag. Det er ei sak som eg må få lov til å koma tilbake til.

Jan Tore Sanner (H) [12:08:03]: Når jeg tar opp saken, er det selvfølgelig ikke tilfeldig. Det skyldes at Akershus fylke og Oslo føler at de møter mye motstand i departementet når det gjelder dette forslaget, som ikke er

nytt, men som har vært kjent helt siden fylkestingsvalget i 2007 da det borgerlige flertallet bestemte seg for at dette skulle gjennomføres.

Så er det klart at det alltid vil være en del problemstillinger som må utredes, og som man må finne løsninger på. Men da er spørsmålet om man går inn i dette arbeidet for å finne de løsningene, eller om man i utgangspunktet er skeptisk og motvillig til å gjennomføre dette. Jeg hadde kanskje håpet at en statsråd fra Senterpartiet hadde noe større tillit til de lokale folkevalgte og deres prioritering og vilje til å finne løsning. Så la meg stille spørsmålet litt annerledes: Er statsråden inne i dette for å finne en løsning, slik at dette kan gjennomføres i tråd med vedtak i Akershus fylke?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:09:09]: Eg ser positivt på dei initiativa som er tekne. Det er jo slik at ei forenkling av takstsystemet i Oslo og Akershus har vore eit tema i fleire tiår. Særleg er takstsystemet for reiser i Akershus og for reiser mellom Akershus og Oslo komplekst. Det er jo òg slik at dei siste rapportane om kollektivtrafikk no viser at talet kollektivreiser går opp, og at det nettopp er dette samarbeidet med Akershus, den tilrettelegginga som skjer der, som gjer at biltrafikken går ned i Oslo.

Eg skal ta med meg dei signala som representanten Sanner her kjem med. Så håper eg han òg har forståing for at det kan bli ei avveging på eit tidspunkt viss det blir snakk om statlege midlar, av kor vi skal setja dei inn. Eg trur ikkje det er ukjent, ei heller for Sanner, at det òg trengst auka midlar til jernbane. Men eg skal gå inn i dette med eit konstruktivt ... (presidenten klubbar).

Jan Tore Sanner (H) [12:10:18]: La meg takke for det siste, nemlig at statsråden sier hun vil gå inn i dette med et konstruktivt utgangspunkt. Det er viktig, for her har Oslo og Akershus pekt på denne løsningen både fordi det innebærer en forenkling, og fordi man ønsker at flere skal reise kollektivt. Det er jo ikke slik at man gjennomfører dette fordi man skal sende en regning til staten. Man gjør det fordi man ønsker at flere skal reise kollektivt. Da er det, som jeg pekte på i spørsmålet, ett av flere tiltak: Vi må ha et bedre tilbud, men her er også pris og forenkling en del av den pakken. Oslo og Akershus har jo også betydelige midler, i Oslopakke 3, som er ment å kunne gå til drift av kollektivtransport, og så er det statens midler, som settes til disposisjon for å øke kollektivandelen. Dette er tiltak som er ment å øke kollektivandelen, fordi det blir billigere og enklere for mange.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:11:18]: Det er nettopp dette felles engasjementet for å få flere til å reise kollektivt som no er så viktig, og som betyr at vi må – alle partar her – gjera det vi kan både for å snakka godt saman og for å finna dei beste løysingane. Eg er veldig glad for dei signala som no har kome, som gjeld kollektivtrafikken og utviklinga der. Så gjentek eg berre for ordens skuld ein gong til: Det vil for meg på eit tidspunkt noko seinare i denne løypa bli eit spørsmål: Kvar skal vi

setja inn statlege midlar? På dette tidspunktet er eg ikkje låst i dette, og eg skal ta med meg Sanner sine synspunkt inn i dette arbeidet.

Spørsmål 10

Per Roar Bredvold (FrP) [12:12:37]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Det kan synes som om Statens vegvesens handlingsplan for 2010–2019 når det gjelder firefelts E6 fra Kolomoen i Stange til Lillehammer, vil stoppe i Hamar – dette på grunn av at det ikke er avsatt nok penger.

Hva vil statsråden bidra med til at det blir en sammenhengende utbygging på denne strekningen som tidligere planlagt?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:13:04]: I St.meld. nr. 16 for 2008–2009 Nasjonal transportplan 2010–2019 er det varsla statlege midlar til oppstart av vidare utbygging av E6 på strekninga Kolomoen–Lillehammer i siste seksårsperiode. Prioriteringa er avhengig av at det blir tilslutning til eit opplegg for delvis bompengefinansiering av utbygginga. Denne prioriteringa er følgd opp i Statens vegvesen sitt handlingsprogram for perioden 2010–2013.

I St.meld. nr. 16 for 2008–2009 er det altså lagt til grunn oppstart på utbygginga i siste seksårsperiode, ikkje fullføring. Dei endelege prioriteringane etter 2013 vil likevel skje gjennom arbeidet med Nasjonal transportplan for perioden 2014–2023. I tida fram til denne planen blir lagd fram tidleg i 2013, vil Statens vegvesen arbeida med planavklaring for dei ulike delstrekningane på E6 mellom Kolomoen og Lillehammer. I tillegg må det arbeidast med opplegg for vidare bompengefinansiering av utbygginga.

I samband med behandlinga av finansieringsopplegget for E6 Dal–Minnesund og Skaberudkrysset gjekk transport- og kommunikasjonskomiteen inn for at bompengeselskapet òg kunne forskottera midlar til planlegging, prosjektering og grunnverv på E6 frå Kolomoen til Lillehammer. Ei slik forskottering vil bidra til å sikra kontinuitet i den vidare utbygginga. Bompengeselskapet har søkt om løyve til å forskottera 130 mill. kr til desse formåla på strekninga Kolomoen–Moelv. Dette har Samferdselsdepartementet slutta seg til, under føresetnad av at eigarane av bompengeselskapet godkjenner forskotteringa. I tillegg vil det bli sett av statlege midlar, og eg kan forsikra om at eg vil arbeida for kontinuitet i den vidare utbygginga av E6 nordover frå Kolomoen, under føresetnad av at nødvendige avklaringar ligg føre.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:15:16]: Jeg takker statsråden for svaret, som forteller litt om historien og kanskje også om framtidsplaner. E6 er jo en veldig spesiell vei, på den måten at det er stor belastning på veien. Det kjører mange biler her – mange av dem er tunge biler – og slik jeg har oppfattet det, er denne veien dødsvei nr. én i Norge.

For eksempel på veien mellom Kolomoen og Mjøsbrua

har 45 mennesker mistet livet i løpet av de siste 15 årene – det ble fra 1994–1995 foretatt en telling, og strekningen er altså 43 km. Det vil da si én person pr. km. Det forteller jo litt om behovet for at det gjøres noe med denne veien helt fram til Lillehammer. Derfor ønsker jeg at statsråden understreker enda sterkere hvor raskt det kan skje noe med denne veien. Ikke minst: Hvor stor sjanse er det for at det skjer noe?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:16:21]: I arbeidet med St.meld. nr. 16 for 2008–2009, Nasjonal transportplan 2010–2019, var prosjektet lenge avgrensa til strekninga Kolomoen–Biri. Då prosjektet vart forlenga til Lillehammer, skjedde det utan at kostnadsoverslaget på prosjektlista vart endra. I handlingsprogrammet er det lagt til grunn eit kostnadsoverslag på 5 milliardar 2010-kroner, som er føresett finansiert med 1,7 milliardar kr i statlege midlar og 3,3 milliardar kr i annan finansiering. Så må òg kostnader og utbyggingsstrategi vurderast noko nærmare fram til rulleringa av Nasjonal transportplan, dvs. våren 2013. Men det er altså dialog mellom departementet og Vegdirektoratet og andre instansar om standardval for E6 på strekninga Biri–Vingrom, som oppfølging av KVV/KS1, for transportsystemet i Mjøsregionen og Gudbrandsdalen.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:17:24]: Jeg takker statsråden for svaret.

Mitt avsluttende spørsmål blir da: Statsråden er vel ikke fornøyd med at E6-utbyggingen slutter ved Hamar – hvis vi kommer så langt som det, da? Målet må jo være at den går til Lillehammer, og helst enda lenger også, selvfølgelig.

Det er satt opp midtrekkverk langsetter deler av denne strekningen, og det er vel og bra. Men mange er redd for at det kan være med på å utsette den videre utbyggingen av firefelts motorvei. Jeg ønsker at statsråden skal helst bekrefte, selvfølgelig, at det ikke er tilfellet, at det bare er midlertidig, og at kostnadene til midtrekkverk – 29 mill. kr, hvis jeg husker riktig – ikke har noe med den videre utbyggingen å gjøre, altså at det er midlertidig, at utbyggingen vil skje videre til Lillehammer, og at det blir fire felt.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:18:23]: Eg er jo i den heldige situasjonen at eg har ein ambisøs Nasjonal transportplan å halda meg til, som sjølvsagt òg er avhengig av nødvendige midlar kvart år framover.

Så er det slik at sjølv om veldig mykje er på plass i Nasjonal transportplan, så er der òg uløyste oppgåver. Eg kjenner jo bokstaveleg talt trykket på denne vegen. Senterpartiet sin parlamentariske leiari, Trygve Slagsvold Vedum, minner meg ofte på det. Eg veit at det òg er andre, både frå Hedmark og dei som køyrer lengre strekningar, som er opptekne av denne vegen. Det er viktig å følgja dette opp. Det er difor eg seier at eg vil arbeida for kontinuitet i den vidare utbygginga under føresetnad av at nødvendige avklarings ligg føre. Det er viktig òg for meg.

Spørsmål 11

Sonja Irene Sjøli (H) [12:19:51]: «Statsråden opplyste i spørretimen 10. februar 2010 at Kongsberg sykehus iverksatte flere tiltak for å rette opp avvik ved fødeavdelingen, som ble påpekt i Helsetilsynets rapport fra oktober 2009. Det foreligger nå en redegjørelse for hvilke tiltak som skulle iverksettes, og fremdriftsplanen for disse.

Er statsråden tilfreds med de tiltak som ble igangsatt fra sykehusets side og fremdriftsplanen for iverksetting av disse, i lys av den alvorlige svikten som ble påpekt fra Helsetilsynets side?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:20:28]: Jeg ser svært alvorlig på saken ved Kongsberg sykehus. Vestre Viken HF gjorde det eneste rette da de stengte fødeavdelingen midlertidig. Det er et grunnleggende krav at fødeinstitusjoner skal drives forsvarlig. Dersom virksomheten ikke drives forsvarlig, må det skje endringer i tilbudet. Virksomhetene skal ha klare seleksjonskriterier og tilgjengelig kompetanse for å ivareta de fødende som tas imot ved den enkelte avdeling.

Likevel er det slik at vi aldri helt kan sikre oss mot uheldige hendelser. Komplikasjoner kan oppstå akutt og uten forvarsel, men, som jeg presiserte i spørretimen i forrige uke: Når det oppstår alvorlige situasjoner som kanskje kunne vært unngått, må vi vurdere hendelsene og eventuelt endre rutine for å hindre at dette skjer igjen. Det skal være trygt å føde barn i Norge.

Den aktuelle saken er nå til behandling i Statens helsetilsyn og under politietterforskning. Det vil derfor ikke være riktig av meg å kommentere helseforetakets tiltak og fremdriftsplan for å rette opp avvik ved fødeavdelingen ved Kongsberg sykehus. Jeg avventer Helsetilsynets behandling og politiets etterforskning. Men jeg understreker at sykehusene skal ha systemer som sikrer at pasientene får forsvarlige tjenester i tråd med gjeldende regelverk, og at systemene skal være forankret på ledernivå i hele virksomheten.

Styret i Vestre Viken har bedt administrasjonen om et forslag om å etablere et jordmorsenter ved sykehuset på Kongsberg og en nærmere beskrivelse av prosess og tiltak som må gjennomføres for at fødeavdelingen igjen skal kunne ta imot fødende.

En familie har mistet et barn, og mange fagpersoner er berørt i denne tragiske saken. Det er viktig å ta tak i hendelsen og finne årsaken til den, slik at det ikke skjer igjen, verken på Kongsberg eller ved andre sykehus. Det er sykehusets ansvar å sikre at det finnes gode rutiner, påse at rutine blir fulgt opp, samt å skape en kultur hvor det er trygt å melde om uønskede hendelser. Vi skal bort fra «syndebukk-kulturen», dvs. at den som utløser hendelsen, blir utpekt som syndebukk. I stedet må vi ta tak i systemet for å finne ut hvordan hendelsen kunne skje. Jeg ønsker derfor at det skal være åpenhet omkring uønskede hendelser ved våre sykehus, og at hendelsene blir brukt til læring og forbedring av helsetilbudet.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:23:03]: Det er helseforetakene som har ansvar for å sikre at pasientene får et medisinsk forsvarlig tilbud. Riksrevisjonen har påpekt at styrene i helseforetakene ikke ivaretar sitt ansvar for internkontroll på en god nok måte. Det er også helseforetakenes ansvar å påse at avvik som er påpekt av Helsetilsynet, faktisk følges opp. Likevel påpeker altså Helsetilsynet at sykehusene ikke lærer av feil og derfor gjentar dem.

Jeg har forståelse for at statsråden ikke kan detaljkontrollere alt som skjer i helseforetakene, men hun er, som eier av helseforetakene, den øverste ansvarlige for tilbud i helsetjenesten overfor de folkevalgte. Derfor er det relevant å spørre statsråden om hva statsråden gjør for å sikre at helseforetakene ivaretar krav om medisinsk forsvarlighet i helsetilbudet. I den aktuelle saken ble det påpekt alvorlig svikt allerede i 2009, mens de planlagte tiltakene for å rette opp svikten skulle settes i verk flere måneder senere. I mellomtiden døde altså et barn. Har statsråden tillit til at Helse Sør-Øst og Vestre Viken helseforetak har ivarettatt sitt ansvar for å gi fødende på Kongsberg et medisinsk forsvarlig tilbud?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:24:17]: Jeg er opptatt av at både internkontroll og kvalitetssystemer er på plass, og spesielt i fødetilbud, som berører så mange.

Så er det slik at Helse Sør-Øst har både internkontroll og kvalitetssystemer til å følge opp helseforetakene sine. Når det gjelder den aktuelle saken, kom det en rapport fra Helsetilsynet som jeg selv overrakte representanten Høie, som stilte meg spørsmål i forrige uke i forbindelse med akkurat det samme tema. Jeg kan jo ikke gå inn og vurdere på hvilken måte dette er fulgt opp i en virksomhet som er under politietterforskning og for så vidt også under etterforskning fra Helsetilsynet. Jeg må avvente dette. Men foreløpig er det tilbudet til dem som skal føde, som er viktig, og det skjer altså ved Sykehuset Buskerud i Drammen.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:25:31]: Stortinget har gått inn for et differensiert og desentralisert fødetilbud, men har understreket at kvaliteten må ivaretas. Fra Høyres side ønsker vi å opprettholde et fødetilbud på Kongsberg, men det forutsetter et godt og forsvarlig tilbud til de fødende.

Nasjonalt råd for fødselsomsorg nedla sine verv i november 2007 under henvisning til at svikt i fødselsomsorgen ikke ble fulgt opp i tilstrekkelig grad fra regjeringen Stoltenbergs side. Det er alvorlig. Dette vurderte Helsetilsynet som så alvorlig at nye tilsyn ble iverksatt, og det ble utarbeidet en rapport som ble publisert i mai 2008, med en oppsummering av tilsyn ved de små fødeavdelingene. Det påpekes bl.a. at små fødeavdelinger har store utfordringer med å tilby risikogravide forsvarlig fødselshjelp, og at det er mangelfulle rutiner for seleksjon. Hva gjør statsråden for å forsikre seg om at helseforetakene sikrer et medisinsk forsvarlig tilbud av god kvalitet til alle fødende? For det er faktisk slik at det er helseministeren som til syvende og sist har ansvaret når helseforetakene og de regionale helseforetakene ikke tar ansvaret.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:26:38]: Det skal ikke være noen tvil om at jeg har et overordnet ansvar, men samtidig er det slik at her er det ulike virksomheter på ulike nivå som også har et ulikt ansvar for å gjennomføre det som er vedtatt politikk.

Når det gjelder fødeavdelingene, er det slik at vi har tre nivåer for fødeavdelinger i Norge: fødestuer, fødeavdelinger og kvinneklinikk. Det påhviler et stort ansvar og gode selekteringssystemer for å kunne selektere hvem som skal føde på de ulike institusjonene. Det er noe vi følger opp.

Parallelt med dette er representanten Sjøli kjent med at det nå foregår et arbeid ute i de regionale helseforetakene, som en oppfølging av den stortingsmeldingen som kom i fjor, mener jeg det var, En gledelig begivenhet, nettopp for å se på fødetilbudet i hele landet. Det er de regionale helseforetakene som følger opp dette. Det arbeidet vil være avsluttet til sommeren.

Spørsmål 12

Henning Skumsvoll (FrP) [12:28:01]: «Miljøverndepartementet har avvist klage fra fylkesmannens miljøvern-avdeling og gitt tillatelse til oppføring av 32 vindmøller i Farsund kommune. Dette innebærer meget store miljøinngrep i form av nye veier til 32 fjelltopper. En kommunegodkjent reguleringsplan om oppføring av blant annet 23 båtnaust er senere blitt avslått av Miljøverndepartementet. Begge tiltak er samfunnsgagnlig, men har fått helt forskjellig sluttresultat.

Kan statsråden gjøre noe for å forsikre at en slik forskjellsbehandling av planer i samme kommune ikke vil skje i framtiden?»

Statsråd Erik Solheim [12:28:51]: I begge disse sakene forelå det innsigelser på grunn av konflikt med nasjonale interesser. Det innebærer at Miljøverndepartementet fatter det endelige vedtaket. Departementet har årlig 40–50 slike saker av totalt ca. 2 200 planer vedtatt i kommunene. Kommunene treffer altså endelig vedtak i 98 pst. av planene. Jeg nevner dette fordi det ofte gis inntrykk av at Miljøverndepartementet sitter og overstyrer i mange saker. Det motsatte er tilfellet. Det finnes nesten alltid gode, lokale avveininger ved hjelp av fylkesmannen og kommunene som løser sakene lokalt, og så er det bare noen ytterst få saker som kommer til sentral behandling.

I Miljøverndepartementets behandling av innsigelsene til reguleringsplanen for Lista vindkraftanlegg ble det særlig lagt vekt på gode vindressurser i området og at anlegget vil bidra til den regionale og nasjonale krafttilgangen. Departementet var klar over at tiltaket kunne medføre konflikter med miljøverdiene på Lista. Departementet stadfestet likevel kommunens reguleringsplan ut fra en helhetlig avveining av fordelene i form av økt produksjon av fornybar energi, sett i forhold til negative virkninger for landskap, kulturminner og naturmiljø.

La meg legge til at dette er en av de vanskeligste sakene vi har hatt, en sak der vi var i stor tvil, og hvor det var avveining mellom to viktige miljøhensyn, det ene var for-

nybar energi i Norge i form av vindkraft, som er ønskelig, og det andre var de meget betydelige negative miljøkostnadene på Lista av dette anlegget. Så det er få saker jeg har hatt på mitt bord, hvor jeg har vært så i tvil om resultatet som i denne.

Miljøverndepartementet har videre stadfestet reguleringsplan for Mosvold småbåthavn i Farsund. 23 båthus i strandsonen er unntatt fra stadfestingen. Begrunnelsen var at båthusene blir dominerende i landskapet og blokkerer kontakten mellom strandsonen og sjøen. Småbåthavna rommer 500 båter, mens båthusene ville romme 46 båter. Det er lagt vekt på at planen allerede omfatter eksisterende båthus, og at det er en sterkt økende interesse for å bygge båthus som beslaglegger en økende del av strandsonen.

Miljøverndepartementet foretar i den enkelte sak en avveining mellom ulike interesser, som i mange saker også berører andre departementer. I de to sakene er det helt ulike samfunnsinteresser og miljøverdier som er vurdert. Det faktum at sakene får ulikt utfall, er derfor ikke et resultat av forskjellsbehandling, men en konsekvens av at sakene er grunnleggende ulike.

Henning Skumsvoll (FrP) [12:31:28]: Jeg takker for svaret fra statsråden, selv om jeg er uenig i en del av synspunktene, særlig med hensyn til eksisterende båthus. Men i Aftenposten 3. februar er det stort oppslag om at statsministeren og lederen for Senterpartiet og SV vil lytte til folket, og det antar jeg også betyr å lytte til lokalpolitikkerne. Båtnaust er på store deler av Sørlandet en del av båtulturen, og må nødvendigvis ligge i strandsonen. Jeg kan ikke se at strandsonen er mer hellig grunn enn resten av kommunegrunden, så møller burde kunne bygges der. I denne saken har Miljøverndepartementet ikke lyttet til Farsund kommunestyre i det hele tatt. Er statsråden komfortabel med at departementet i saken om båt-naust har overkjørt det lokale selvstyret? Dersom svaret er ja, må det bety at statsråden er uenig med statsministeren og kunnskapsministeren i at Regjeringen skal lytte til folket.

Statsråd Erik Solheim [12:32:25]: Nå vet jeg ikke hva Skumsvolls holdning til begge disse prosjektene er. Ut fra kjennskap til Fremskrittspartiets alminnelige politikk antar jeg at han er tilhenger av begge prosjektene, men det vet jeg ikke. Jeg må innrømme at jeg har vært sterkt i tvil om dem begge, og, som sagt, vi ga tillatelse til vindparken under sterk tvil, fordi vi mente – og mener – at det er viktig å få en utvikling av vindindustri i Norge, og at dette var et område som lå vel til rette teknologisk vindmessig for vindindustri, om enn miljøkostnadene var store.

Selvsagt skal vi lytte til folket, men når jeg snakker med folk, kommer de veldig ofte med to forskjellige meldinger. Ja, veldig mange ønsker å bygge ut sin egen hytte eller sitt eget båthus, men så godt som alle ønsker også at strandsonen skal være et sted for alminnelig ferdsel, hvor man kan legge til ved brygger, man kan grille, hvor man kan ha et fint liv, og de vil også at strandsonen skal være åpen for kommende generasjoner her i landet.

Henning Skumsvoll (FrP) [12:33:28]: Igjen takk for svaret. Skumsvoll var imot vindmøllebygging på grunn av de store inngrep i naturen.

Den utøvende strandsonepolitikken som nå gjelder, vil være en sterk hemning av utviklingen langs kysten. De sørlandsbyene som vi er så stolte av, ville jo aldri ha blitt bygd i dag. Ifølge SSB ble det i 20-årsperioden fra 1985 til 2005 i strandsonen i Farsund bare bygd ned 2 pst. Det viser at kommunen er meget restriktiv med bebyggelse i strandsonen.

Reguleringsplanen inneholdt 500 båt-plasser og 23 båt-naust. Tiltaket er meget samfunns-gagnlig og vil kunne avhjelpe kommunen med å tiltrekke fagfolk til ledige stillinger. Er statsråden villig til på nytt å vurdere planen om båt-naust, på grunnlag av lokal tradisjon, men ikke minst på grunn av den samfunns-gagnlige effekten båt-naust kunne ha for Farsund kommune?

Statsråd Erik Solheim [12:34:26]: La meg først si at det gleder meg at Skumsvoll var skeptisk til vindmølleparken, for det viser et ekte miljøengasjement som jeg synes det er fint å se i Fremskrittspartiet, og det gleder meg også å høre at Farsund kommune, uten at jeg kjenner detaljene, fører en restriktiv politikk med hensyn til utbygging av strandsonen.

La oss bare erkjenne at dette er vanskelige avveininger. Regjeringen ønsker å sikre at vesentlige arealer av de gjenværende i norsk strandsoner er tilgjengelige for allmennheten. Ja, vi ønsker alle – mange av oss – å ha hytte, båt-hus osv. i strandsonen, men vi ønsker også å kunne legge til båten der andre er, vi ønsker å kunne gå i strandsonen, vi ønsker å kunne benytte den til turer, til å spille fotball, til å grille. Kort sagt, vi ønsker at strandsonen skal være et åpent sted for mange mennesker, og vi ønsker at neste generasjon skal ha den samme anledning til å oppholde seg i strandsonen som vår generasjon har hatt. Hvis vi ikke da fører en restriktiv politikk, vil ikke noe av dette være mulig. Derfor er man nødt til å avvise enkelte tiltak, selv om det skulle være lokal oppslutning om dem.

Spørsmål 13

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:35:57]: «Gjennomsnittlig forskjell mellom Midt-Norge og Sør-Norge i spotpris på elkraft har vært på 2 øre i 2009 og 10 øre i 2008. Hvis hele kraftproduksjonen hadde vært solgt til spotpris, ville det tilsvare 2,4 mrd. kr i merpris for årene 2008 og 2009. Like fullt svarte statsråden i Stortinget 13. januar 2010: «For øvrig er ikke situasjonen den at Midt-Norge er i en spesiell situasjon i forhold til Norge for øvrig.»

Hva skal til for at Regjeringen iverksetter tiltak som forbedrer situasjonen, eller som kompenserer for de ulemper som oppleveres?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:36:38]: Representanten Hofstad Helleland siterer en uttalelse fra meg i Stortinget 13. januar i år. Setningen er for det første tatt noe ut

av sin sammenheng. Den var en del av et svar på et konkret oppfølgingspørsmål fra representanten Solvik-Olsen der han viste til at strømprisen i Midt-Norge har vært svært høy i enkelte timer denne vinteren, og også noe utover det. Det som er referert som «Norge» i dette sitatet, er en referanse til Norden. Det har jeg også kommentert i Stortinget tidligere. Det er en vesentlig nyanse.

Hovedpoenget i min replikk var at Norge er en integrert del av det nordiske kraftsystemet og det nordiske kraftmarkedet. Det jeg sa etter den refererte setningen, var:

«Midt-Norge er i utgangspunktet er del av det store, nordiske kraftmarkedet, hvor prisen er relativt lik. Det som har vært spesielt så langt i år, er at prisen i Sør-Norge har vært lavere enn i Norden for øvrig – som følge av at overføringsforbindelsene har vært mindre enn det representanten og undertegnede er enige om at de burde være.»

I Midt-Norge har prisene i de årene representanten Hofstad Helleland viser til, vært om lag på nivå med resten av Norden, mens Sør-Norge og Jylland har skilt seg ut med lavere priser på grunn av begrensninger i overføringskapasiteten. I januar og februar i år har det også vært situasjonen.

Statnett har fått ansvar for å etablere prisområder for å håndtere store og langvarige flaskehals i regional- og sentralnettet. Det er et virkemiddel som sikrer kraftimport til underskuddsområdene inntil varige løsninger for økt produksjons- og overføringskapasitet er etablert.

Min ambisjon er imidlertid lik pris på strøm i Norge – regionale prisforskjeller er uønsket. Strategien for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge er basert på et bredt spekter av tiltak. Det gjelder utbygging av fornybar energi, det gjelder energiomlegging, og det gjelder ikke minst bedre overføringskapasitet inn til regionen. Statnett har de siste årene foretatt store utbedringer i overføringsnettet innad og inn til Midt-Norge. Jeg nevner spesielt overføringsforbindelsen Nea–Järpstrømmen, som har styrket kapasiteten til Sverige. De siste årene har Statnett investert for 5 milliarder kr i regionen, og i tillegg planlegges ytterligere investeringer på 2½ milliard kr i Midt-Norge. Det viktigste tiltaket framover er å få på plass en ny forbindelse mellom Sogn og Møre. Det vil bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge betydelig. Samtidig fortsetter arbeidet med energiomlegging og økt produksjon av fornybar energi.

For å konkludere i spørsmålet: Regjeringas arbeid retter seg ikke først og fremst mot å kompensere for hva som oppleves bare nå, men snarere å kompensere for unnlattessynder som tidligere faktisk er begått – herunder en tilstrekkelig utbygging av strømmettet til at forsyningsikkerheten er ivaretatt, og ny fornybar energi-produksjon som bør realiseres, og gjennom det å bidra til at prisvariasjonene ikke er sånn som vi ser dem i dag.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:39:52]: Jeg takker for svaret. Det er lov for alle – selv for en statsråd – å si feil av og til, så da har vi rettet opp i den misforståelsen.

Like fullt er situasjonen i Midt-Norge alvorlig. I går hadde jeg et møte med Washington Mills på Orkanger, som forteller hvor utfordrende kraftsituasjonen er, og jeg

har hatt møte med en melkebonde fra Orkdal, som forteller at bøndene i Midt-Norge nå går og frykter for neste strømregning som skal komme i postkassen – de tør nesten ikke å gå ut til postkassen og se på strømregningen, for den er så høy, og de er redd for at de ikke får betalt den.

Jeg føler dessverre på mange måter at ministeren ikke tar inn over seg situasjonen i Midt-Norge, og at det fremstilles som at vi fra Midt-Norge hausser opp en situasjon som ikke er reell. Det gjør vi ikke! Problemet er at Regjeringen ikke tar virkeligheten inn over seg.

Mitt spørsmål er: Når vil statsråden reise til Midt-Norge for å møte industrien, næringslivet og interesseorganisasjonene? Statsråden er herved invitert. Når vil statsråden komme til Midt-Norge?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:40:59]: Hvis det spørsmålet representanten Helleland nå tok opp, konkluderte med et spørsmål om hvorvidt statsråden kommer til Midt-Norge eller ikke, så blir jeg litt forundret over bakgrunnen for spørsmålet.

Jeg kan bekrefte at jeg skal til Midt-Norge relativt snart. Jeg har vært i Midt-Norge, og jeg har særdeles god kontakt med Midt-Norge, ikke minst gjennom svært aktive partiorganisasjoner i Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Hvis det hadde vært sånn at Regjeringa og statsråden ikke hadde tatt Midt-Norge-situasjonen på alvor, hadde representantene for disse organisasjonene sørget for at det ble endret på.

Realiteten er at det jobbes under høytrykk når det gjelder Midt-Norge. Jeg har nå referert til overfor representanten – og også i en tidligere debatt – de 7½ milliard kr som blir investert for å bedre situasjonen i Midt-Norge for å rette opp unnlattessynder som tidligere er begått. Jeg konstaterer at det ikke gjør særlig inntrykk, men det er realiteten – det blir gjort mye!

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:42:14]: Det gjør ikke inntrykk på meg at en statsråd står og skylder på tidligere kollegaer. Det gjør overhodet ikke inntrykk, og det gjør det heller ikke på dem i Midt-Norge.

Til statsrådens orientering går hans egne, hvis man kaller dem det i Arbeiderpartiet, nå ut og krever pristak og krever at Regjeringen handler overfor Midt-Norge. Så det er en veldig annen historie jeg her får fortalt fra statsråden enn det regjeringspartiernes representanter i Midt-Norge opplever. Det er kanskje også derfor LO i Trøndelag og NHO forrige mandag måtte sette seg ned i møte med Fremskrittspartiet og Høyre, for de føler at de ikke når igjennom hos Regjeringen, og at ikke statsråden tar inn over seg den virkeligheten de opplever, og at statsråden heller ikke er åpen for dialog.

Dette er ikke noe som bare vi oppfatter – jeg ser også at Olav Versto skriver i VG på lørdag:

«Midt-Norge har kronisk kraftkrise fordi strømproduksjonen i landsdelen er for liten og fordi overføringskapasiteten utenfra er utilstrekkelig. I en iskald vinter blir krisen akutt.»

Mitt spørsmål er: Hva konkret gjør Regjeringen på kort sikt for å rette opp kraftbalansen?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:43:27]: Vi bygger nett, vi bruker penger på fornybar energi, og vi bruker penger på energiomlegging i Midt-Norge. Det er de tiltakene som faktisk gir resultater. Og vi ser også nå at kraftflyten mellom Midt-Norge og det nordiske markedet for øvrig fungerer på en helt annen måte enn det som har vært tidligere. Så synes jeg det er relativt spesielt at ikke representanten tar inn over seg at kraftmarkedet faktisk fungerer over noe tid, og at de beslutninger som ble tatt for noen år siden, faktisk er noe som må håndteres i 2010. Det er ikke noe som plutselig dukket opp i 2010, det er en sammenheng mellom beslutninger tatt noen år tilbake i tid og den situasjonen vi nå opplever.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:44:14]: Jeg er dessverre bekymret over at ikke de signalene som kommer fra Midt-Norge, når frem hos Regjeringen. Det er ganske alvorlig. For å si det sånn: Det er ikke ofte at LO må sette seg ned med høyresiden i norsk politikk fordi de føler at de ikke når frem til de rød-grønne. Nå så vi jo nettopp at også Arbeiderpartiet gikk ut på en dobbeltside i Adresseavisen og krevde handlekraft fra Regjeringen. Da imponeres jeg ikke av at statsråden her forteller at det er så god dialog med aktører i Midt-Norge.

Hva vil statsråden gjøre for å komme oss i møte? Jeg registrerer at statsråden sier at han har en god dialog med de rød-grønne. Men hva gjør statsråden for at også andre i Midt-Norge får mulighet til å komme i dialog?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:45:18]: Jeg tror jeg svarte på det spørsmålet tidligere i denne replikkordvekslinga.

Vi har for det første en reisevirksomhet som omfatter Midt-Norge. Vi har kanaler inn som er åpne for mange, mange flere enn rød-grønne politikere. Den situasjonen som er i Norge nå, med en ulik strømpris, er en situasjon som jeg fra Stortingets talerstol ved gjentatte anledninger har sagt ikke er en holdbar situasjon. Den beste måten å håndtere det på er å få bygd ut mer nett i Norge og sørge for at kraftflyten går bedre. Det er innspill som jeg får fra Midt-Norge, som følges opp. Jeg har også fått innspill fra Midt-Norge når det gjelder å bygge ut mer kraftproduksjon. Det gjør vi nå gjennom Enova-tilskudd. Jeg har fått innspill fra Midt-Norge om mer energieffektivisering. Det gjør vi nå.

Jeg hørte ikke representanten Hofstad Helleland komme opp med andre forslag enn dem jeg nå har nevnt.

Spørsmål 14

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:46:25]: Jeg folder hendene mine i forhåpning om at alle får sine bonusspørsmål i replikkvekslingen. Det kan bli bra.

Spørsmålet lyder:

«Det finnes over 100 000 oljefyrer i Norge, og det utgjør en betydelig fleksibilitet i energiforsyningen. Det er en gryende interesse for å bruke biofyringsolje. Aktørene opplever dog at markedet er usikkert fordi folk flest opp-

fatter at det er et politisk mål å fjerne oljefyrer. Videre burde Enova ha virkemidler som støtter opp om en satsing på biofyringsolje, men det mangler.

Vil statsråden bidra til at Regjeringens fokus går ut på å kutte uønskede utslipp fra oljefyrer framfor å angripe infrastrukturen?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:47:02]: Jeg er ikke sikker på om det er behov for bonusspørsmål her, for jeg tror kanskje representanten og undertegnede er ganske enige i temaet som tas opp.

Å redusere klimagassutslippene fra bruk av oljefyring i bygg er et viktig miljøsyn og en klar politisk målsetting. Jeg er imidlertid ikke opptatt av at selve fyringsanlegget nødvendigvis må fjernes. Det er gode muligheter for å konvertere deler av anleggene til å benytte miljøvennlige brenslers.

Med energiomlegginga legges det opp til å begrense bruken av fyringsolje og elektrisitet til oppvarming og til å øke bruken av vannbåren varme basert på fornybar energi, spillvarme og varmepumper. Derfor har Regjeringa for det første styrket satsinga gjennom Enova. For det andre har vi økt grunnavgifta på fyringsolje med ca. 5 øre/kWh for å få et bedre bytteforhold. For det tredje har vi innført krav i byggeforskriftene om at en vesentlig del av varmebehovet i nye bygg skal dekkes med andre energikilder enn elektrisitet og fossilt brensel. Vi har hatt nye forskrifter på høring i høst der det ble foreslått ytterligere innskjerpingar i dette regelverket.

Med dette som bakgrunn vil jeg si at Regjeringas fokus i høyeste grad går ut på at det er de uønskede utslippene vi ønsker å gå løs på, og ikke nødvendigvis infrastrukturen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:48:22]: På Enovas hjemmeside har det stått «Nasjonal dugnad for fjerning av oljefyrer». Det vitner jo om en annen tilnærming fra Enova enn det som statsråden her ga uttrykk for.

Ut fra samtaler med noen av de relativt få, men dog eksisterende tilbydere av biofyringsolje i landet i dag, opplever ikke de at det er en forutsigbarhet for deres produkt, fordi folk oppfatter det slik at en vil oljefyrene til livs.

Hvordan vil statsråden bidra til at Enova primært vil likestille biobasert fyringsolje med andre fornybare energitiltak, slik at også biobasert fyringsolje kan komme inn under virkemiddelbruken til Enova?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:49:14]: Jeg tror vi skal være ærlig på at spørsmålet rundt biofyringsolje har vært lite på dagsordenen fram til nå. Det har vært definert som et relativt lite potensial. Vi har sett noe mer interesse rundt produktet i den seinere tida, og det gjør, tror jeg, at også vi fra myndighetssida skal øke fokuseringa inn mot det området nå. Og det kommer jeg til å følge opp i ulike sammenhenger.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:49:42]: Det er jo i hvert fall en hyggelig hilsen. Så får vi håpe at det realiseres i noe konkret.

Men en annen variant av utfordring er også det statsråden tok opp om vannbåren varme. Det kan være ulike synspunkter på lønnsomheten rundt en del fjernvarmeprosjekt, men det vi vet, er at spisslast på fjernvarme ofte er fossil energi, oljefyring/gassfyring. Men veldig få, om nesten noen, ser på biofyringsolje som et alternativ. Vil statsråden vurdere om i hvert fall fjernvarme, når det skal defineres som miljøvennlig for å erstatte strøm, bør ha en større andel biobasert fyringsolje i spisslastandelen framfor at en setter et miljøstempel på det, slik at opp mot halvparten faktisk kan være vanlig olje og gass som man egentlig ville fått vel så god miljøvirkning av om man bare brukte det i de enkelte husholdninger framfor i et fjernvarmeanlegg?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:50:43]: Jeg synes igjen representanten tar opp en relevant problemstilling, og første del av svaret mitt er litt som i stad, at jeg tror bare selve spørsmålet viser at fokuseringa på biofyringsolje har vært relativt liten, og det har ikke blitt tatt med i diskusjonene rundt ulike alternativer. Så ja, jeg synes innspillet er fornuftig.

For øvrig er det det å si at vi har også den fordelene at i de boligene og byggene hvor det er installert oljefyr, er det jo også gjerne infrastruktur for vannbåren varme, som gjør at ombyggingskostnadene ved en mer miljøvennlig energiform, uansett om en velger å bruke biofyringsolje eller andre innsatsfaktorer, er mye mindre enn hva de ville vært i andre bygg. Så det ligger noen muligheter her som jeg er innstilt på å følge opp.

Spørsmål 15

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Torgeir Trældal til landbruks- og matministeren, vil bli besvart av olje- og energiministerens på vegne av landbruks- og matministeren.

Torgeir Trældal (FrP) [12:51:52]: «Melkebøndene i Norge ønsker å gå offensivt inn i framtiden. 47 pst. av kumelkprodusentene ønsker å øke produksjonen, viser en spørreundersøkelse om framtidsplanene til norske kumelkbønder gjennomført av Landbrukets Utretningskontor.

Hva vil statsråden gjøre slik at melkebøndene får videreutvikle og øke sin melkeproduksjon?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:52:20]: Både landbruksministeren og jeg er glad for at mange melkeprodusenter ønsker å gå offensivt inn i framtida. Melkeproduksjonen og den tilhørende produksjonen av storfekjøtt er en vesentlig del av det norske jordbruket, ikke minst i Distrikts-Norge. Men også representanten Trældal har nok merket seg at det har kommet signaler om at mange oppfatter lønnsomheten som en utfordring og noe som det må jobbes videre med for å få en positiv utvikling.

Av den grunn er melkeproduksjon prioritert i den innværende jordbruksavtalen. Hele bevilgningsøkninga for

dette avtaleåret gikk til den grasbaserte delen av husdyrholdet. Vel 75 pst. av dette kommer melkeproduksjonen til gode i løpet av 2010. I tillegg kommer investeringspakken til jordbruk på 150 mill. kr i 2009 og økning i BU-midlene i 2010. Rammen for lån med rentestøtte ble økt med 300 mill. kr, til 1 milliard kr. Mye av dette vil gå til melkeproduksjonen. Og det er viktig, for mange står i en situasjon hvor de må investere svært mye i nye bygninger og nytt produksjonsutstyr for å være tilpasset en framtidig melkeproduksjon og de rammene som da gjelder.

Denne regjeringa har også økt beitetilskuddene med 400 mill. kr, åpnet for nyetablering, forbedret vilkårene for kombinasjonen melk/storfekjøtt vesentlig og økt bevilgningen til driftstilskudd til melkeproduksjon vesentlig. Det siste er ikke minst viktig, fordi den ordninga har en sterk strukturprofil, og det varierer hvor store skalafordelene er i ulike deler av landet.

Regjeringa har også økt fleksibiliteten i kvoteordninga. Vi har åpnet for å leie kvoter. Sammen med ordninga med kjøp og salg av melkekvoter har kvoteordninga aldri vært mer fleksibel og mer tilrettelagt for utvikling enn den er nå. Samtidig har vi gjort dette med å opprettholde omsetningsregionene og tak på kvotestørrelsene. Det er, sammen med de økonomiske virkemidlene som vi vil videreutvikle, nødvendig for å sikre den regionale stabiliteten og motvirke den betydelige industrialiseringa og sentraliseringa som ville fulgt med et eventuelt frislipp. Vi har et begrenset nasjonalt marked. Et frislipp her ville gi midlertidig overproduksjon, inntektsbortfall og rask avskalling av produsenter. Kvotesystemet styrker inntektsmulighetene og stabiliteten for produsentene, så det er viktig å klare å ha et kvotesystem som er romslig nok til at det gir rom for utvikling, men samtidig bidrar til stabiliteten i markedet.

Regjeringas arbeid for å legge til rette for at melkeprodusentene kan gå offensivt inn i framtida, må jeg nok si står i en viss kontrast til det enkelte partier i Stortinget har lagt fram av alternative budsjetter, med kutt i jordbruksavtalen på om lag to tredeler av nettoinntekten til norske bønder. Hadde det blitt gjennomført, hadde nok tallet 47 pst. vært betydelig lavere da svar ble gitt.

Internasjonalt har vi opplevd voldsomme svingninger i verdensmarkedsprisene, også på melkeprodukter. Importkonkurransen er økende, sentraliseringskreftene er sterke, og den teknologiske utviklinga endrer rammebetingelsene i vareproduksjonen. Det er viktig at vi som politikere bidrar til inntektsmuligheter, stabilitet og forutsigbarhet dersom vi fortsatt skal kunne utnytte grasarealene våre og ha en aktiv melkeproduksjon i hele landet. Det vil Regjeringa gjøre, og jeg er overbevist om at den politiske viljen er avgjørende for melkeprodusentenes ønske om å gå offensivt inn i framtida.

Torgeir Trældal (FrP) [12:55:55]: Først må jeg si at det er litt søtt å høre at ministeren er så opptatt av Fremskrittspartiets program. Med all respekt tror jeg nok at jeg vet bedre hvordan Fremskrittspartiets program er.

Ministerens svarer at han ønsker å øke tilskuddene i jordbruksavtalen. Det tror ikke jeg er den rette måten å gjøre det på. I dag har den rød-grønne regjeringa innført

et tak for melkebønder på 400 000 liter for enkeltbruk og 750 000 liter for samdrift. Så sier han at regjeringen aldri har vært så fleksibel. Hvis man kaller det å sette et tak på den måten fleksibelt, tror jeg nok, med all respekt, at man kanskje lever i en annen verden.

Mitt spørsmål til statsråden blir da: Hvilken utviklingsmulighet mener statsråden det gir bøndene å sette slike mål?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:56:46]: Det hjelper ikke så mye å fjerne et tak hvis en melkeprodusent ikke tjener penger pr. produsert liter. Det må være en lønnsomhet i bønn for at det skal være utviklingsvilje i produksjonen.

Nå brukte ikke jeg mye tid på Fremskrittspartiets program, men realiteten er at ved å ta bort så mye støtte som det Fremskrittspartiet foreslår, vil det ikke være lønnsomhet i melkeproduksjonen i Norge slik vi kjenner den i dag. Da kan Fremskrittspartiet fjerne så mange tak de bare ønsker, uten at det betyr noe som helst for utviklinga ute på bygda. Det må være lønnsomhet som basis for produksjonen. Det kan ikke sikres på noen annen måte enn ved en kombinasjon av et importvern som gir mulighet for en pris i Norge, en budsjettstøtte som kompenserer for det å drive matproduksjon i et land som Norge, og politisk vilje til å vise stabilitet, som gjør at melkeprodusenter tør å bygge for 5, 6, 7 eller 8 mill. kr i forvisning om at det er en inntektsmulighet også i framtida.

Torgeir Trældal (FrP) [12:57:48]: Norge har i dag det høyeste frafallet blant melkebønder i hele Vest-Europa. I løpet av den siste tiårsperioden er antallet melkebønder blitt halvert, ifølge statistikk. Dette er et bevis på at den rød-grønne regjeringens landbrukspolitik er på vei til å knekke ryggraden på den norske bonden.

Fremskrittspartiet er derimot enig med Senterpartiets stortingsrepresentant Lundteigen, som har startet et eget bondeopprør mot egen regjering. Jeg synes det er veldig positivt at man også i Senterpartiet ser at dette er galt og innrømmer det. Det viser bare at statsråden med sine svar ikke helt har tiltro blant sine egne heller.

Mitt spørsmål blir egentlig: Hvilke endringer i Regjeringens politikk mener statsråden må til for å unngå ytterligere nedlegginger av melkebruk og gjøre sine egne, med Lundteigen, fornøyd med Regjeringens tiltak?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:58:42]: For det første vil jeg bare gjenta det jeg startet innlegget mitt med å si, at lønnsomheten i melkeproduksjonen er en utfordring. Det har landbruksministeren sagt han vil ha som hovedprioritet i jordbruksoppkjøret i 2010. Så vi kan fort være enig i at det ligger betydelige utfordringer knyttet til økonomien i melkeproduksjonen i dag.

For øvrig vil jeg nok oppfordre representanten Trældal til å lese hele historien. Vi har aldri produsert mer mat i Norge enn det vi gjør i 2010. Vi har aldri produsert mer kvalitetsmat i Norge enn i 2010 – kvaliteten har altså gradvis blitt løftet. Volumet på melkeproduksjonen har blitt opprettholdt også med færre produsenter enn tidligere. Det

står i kontrast til svært mange av de europeiske landene som representanten Trældal her ønsker å sammenligne oss med.

Hvis en ser norsk matproduksjon over tid, har vi gjennom politikken klart å opprettholde en produksjon som mange land ikke har klart. Så jeg er helt uenig i at dette er en situasjon hvor alt har gått galt, slik representanten Trældal gir inntrykk av. Men vi har betydelige utfordringer knyttet til økonomien i melkeproduksjonen, og den vil landbruksministeren prioritere i jordbruksoppkjøret i år.

Spørsmål 16

Vigdis Giltun (FrP) [13:00:11]: «I Aftenposten 10. februar 2010 kan vi lese om en mor som mister retten til pleiepenger, noe som kan bety at hun også mister muligheten til å ha omsorgen for eget barn. Kommunelegen uttaler at det ville vært absurd å tvinge moren ut i annet arbeid og la annet personell pleie sønnen.

Vil statsråden foreslå endringer og se helhetlig på ordningene med pleiepenger, omsorgslønn og hjelpestønad slik at foreldre som selv er hjemme med tungt pleietrengende barn, får en inntekt å leve av i form av en statlig lønnsordning?»

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [13:00:47]: Pleiepenger ytes til den som har omsorg for barn under 18 år som har en livstruende eller annen svært alvorlig sykdom eller skade og som av hensyn til barnet må oppholde seg i en helseinstitusjon mens barnet er innlagt, eller må være hjemme fordi barnet trenger kontinuerlig tilsyn og pleie. Retten til pleiepenger er avgrenset til pleiebehov som ikke er varig, unntatt i ustabile perioder og i startfasen av slik sykdom. Pleiepenger ytes også ved omsorg for barn under 12 år som er innlagt i institusjon eller som i forlengelsen av sykehusbehandling trenger kontinuerlig tilsyn og pleie i hjemmet. Bortsett fra aldersgrensene og vilkåret om at sykdommen ikke er varig, er pleiepenger ikke avgrenset på annen måte enn at det er knyttet til behovet. Videre ytes pleiepenger i inntil 20 dager ved pleie i hjemmet av nære pårørende i livets slutfase. Pleiepenger beregnes som sykepengene, dvs. at man inntil en grense på 6 G får 100 pst. av grunnlaget.

Hjelpestønaden er en folketrygdytelse som har som formål å gi økonomisk kompensasjon til den som har behov for særskilt tilsyn og pleie. Stønaden gis til den som har pleiebehovet og er betinget av at det foreligger et privat pleieforhold. Stønaden kan gis uavhengig av om den som utøver pleie, har annen inntekt.

Omsorgslønn er en kommunal ytelse som gis som betaling til private som er omsorgsytere og som utfører særlig tyngende omsorgsoppgaver som ellers skulle ha vært utført av kommunen. Det er kommunen som vurderer og fatter vedtak om omfang og typer av tjenester, herunder også omsorgslønn.

Spørsmålet fra representanten omfatter flere tjenester og ytelser på ulike nivå og reiser en rekke prinsipielle, ju-

ridiske og kostnadmessige spørsmål. Regjeringen fremmet den 11. desember i Prop. 64 L for 2009–2010 forslag til lovendringer som gir bedre muligheter til å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver. I proposisjonen foreslås det bl.a. forbedringer i pleiepengeordningen og retten til hjelpestønad. Disse forslagene må også ses i sammenheng med at regjeringspartiene i sin politiske plattform har sagt at de vil gjennomgå omsorgslønnsordningen. Helse- og omsorgsministeren skal besvare en interpellasjon om omsorgslønnsordningen i Stortinget den 2. mars 2010, og jeg tillater meg derfor å vise til hennes redegjørelse der.

Vigdis Giltun (FrP) [13:02:59]: Denne artikkelen i Aftenposten som jeg har vist til, viser hvor håpløst dagens regelverk er, og hvorfor det er på høy tid å se på disse stønadsordningene under ett. Foreldre med sterkt pleietrengende barn må i dag forholde seg til ulike stønadsordninger, noe som medfører stor usikkerhet da ordningene er uoversiktlige og lite forutsigbare. Omsorgslønnsordningen varierer fra kommune til kommune, ja det er faktisk 70 kommuner som ikke praktiserer ordningen i det hele tatt.

I mange tilfeller er det faktisk det beste for barnet om foreldrene kan ha den daglige omsorgen og pleien. Da må det, etter min mening i hvert fall, være overordnet å legge til rette for at flest mulig kan få muligheten til det. Det betyr at man må ha en statlig og forutsigbar ordning som gjør at foreldrene får mulighet til å leve av inntekten når de er hjemme med tungt pleietrengende barn.

Jeg lurar på hvor lang tid dette skal ta. For fem år siden, da strategiplanen ble lagt fram, var det allerede et utredningsarbeid i gang med å få til disse tre ordningene. Vil statsråden se på disse tre ordningene under ett og legge fram en ny ordning som kan hjelpe foreldre som denne kvinnen det er snakk om her?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [13:04:02]: Som jeg sa innledningsvis, har vi nå lagt frem et forslag om at man skal utvide pleiepengeperioden, fra 20 til 60 dager. Pleiepengene gir 100 pst. lønn og er kompensasjon for bortfall av lønn i en periode hvor man pleier syke, men da ikke basert på varig sykdom. Det er ikke en ordning som skal kompensere for pleie generelt, men altså kompensere for lønnstap.

Så har man, som jeg var inne på, flere andre typer ordninger. Man har omsorgslønnen, som ikke gir tilsvarende høy dekningsgrad, og som er en kommunal ytelse.

Jeg tror det er viktig å være klar over at hele spørsmålet – det er derfor jeg sier at dette er store, kompliserte spørsmål – hvorvidt man mener at man i realiteten skal erstatte offentlig omsorg for syke barn og eldre med private ordninger, er et prinsipielt spørsmål hvor vi kan være uenige. Det er helt klart at man generelt har et grunnlag og en plikt fra det offentlige til nettopp å ha ordninger for å ivareta disse hensynene. Så vi ser det ikke nødvendigvis som noe ønske å ha et privat tilbud på den måten.

Vigdis Giltun (FrP) [13:05:11]: Det svaret er jeg litt skuffet over. Jeg tror faktisk at de fleste synes det er en fordel at foreldre får ta hånd om egne barn, når de har mulighet til det.

Jeg henviste til en konkret artikkel om en mor som har god kompetanse, og som kanskje må ut og pleie andre barn i stedet for sitt eget på grunn av at systemene er slik de er. For fem år siden, da strategiplanen ble lagt fram, pågikk det allerede et slikt arbeid. Det viser klart at strategiplanen ikke er fulgt opp, noe som flere har påpekt, bl.a. FFO, og at det er langt fram til det målet er nådd. Med de ulike ordningene vi har i dag, ligger noe under Nav og noe er kommunens ansvar. Når det gjelder omsorgslønnsordningen, er den veldig lite forutsigbar. Den varierer fra kommune til kommune med hensyn til både størrelse på timesatser og hvor mye man får i kompensasjon for å være hjemme. Dette at man har mange ulike ordninger, er uholdbart for dem som har så sterkt funksjonshemmede barn som det her er snakk om. Det gjelder også med hensyn til feriepenge og andre ting, når de i mange år må være hjemme med barna. Prop. 64 L tar ikke opp dette.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [13:06:22]: Jeg tror vi kan være enige om at dette er vanskelige spørsmål. Jeg tror også vi skal være enige om at det er én ordning som erstatter bortfall av lønn, og hvor man er tydelig på når det inntreffer. Så har man andre ordninger i de tilfellene hvor det er behov for mer varig pleie. Det er kommunale ordninger, hvor man da ikke har den samme lønnskompensasjonen, for det skal dekke noe annet.

Så har det offentlige ansvar for å sørge for pleie for dem vi her snakker om. Så om man generelt skal si at barn blir bedre pleiet hjemme av foreldrene sine, er et vanskelig spørsmål, der det ikke alltid er gitt at svaret er at staten skal kompensere for at de skal være hjemme og bli pleiet av foreldrene sine. Vi har en offentlig ordning om pleie. Vi er også bekymret for at man gjennom disse ordningene legger et press på dem som skal pleie, ofte kvinner, og at de føler et ansvar for å pleie.

Til avslutning vil jeg si at jeg ser at det kan være et behov for å se på totaliteten, og jeg vil komme tilbake til det på en egnet måte.

Presidenten: Da er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [13:07:27]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Jeg vet ikke om representanten Giltun som den eneste representanten som er igjen i salen, forlanger ordet før møtet heves? – Det gjør hun ikke. Dermed er møtet hevet.